

Irina Kivimäki

Näyttelyn graafisen ilmeen luominen

Case: Suojeluskunta- ja Lotta Svärd -museo

Opinnäytetyö

Kevät 2012

Kulttuurin yksikkö

Muotoilun koulutusohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Kulttuurin yksikkö

Koulutusohjelma: Muotoilun koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Graafinen muotoilu

Tekijä: Irina Kivimäki

Työn nimi: Näyttelyn graafisen ilmeen luominen, case: Suojeluskunta- ja Lotta Svärd -museo

Ohjaaja: Esa Savola ja Anne Kuusela

Vuosi: 2012 Sivumäärä: 50 Liitteiden lukumäärä: 5

Opinnäytetyön tehtävänä oli luoda museoon järjestettävälle näyttelylle graafinen ilme. Näyttely kertoo 30 - 40-luvun nuorien, sotilaspoikien ja pikkulottien toiminnasta. Näyttelyn viestiä halutaan jakaa myös nykyajan nuorien tietoisuuteen ja näyttelyn perusajatuksena ja suunnittelun lähtökohtana olikin tehdä ilmeestä sellainen, että se kiinnostaisi ja herättäisi huomiota myös nuorissa.

Kolme erilaista konseptiehdotusta näyttelyn ilmeestä testattiin. Tutkimus tehtiin teemahaastatteluna viidelle kolmen hengen ryhmälle, johon osallistuneet olivat 13-17- vuotiaita tyttöjä ja poikia. Tutkimuksessa kartoitettiin nuorten mielipiteitä heitä kiinnostavasta graafisesta ilmeestä ja sen elementeistä, kuten tunnus, värimaailma ja graafiset somisteet.

Tutkimuksesta saatuja vastauksia sovellettiin lopullisen ilmeen kehityksessä. Näyttelyn graafinen ilme koottiin graafiseen ohjeistoon, joka sisältää näyttelyilmeen koostavat elementit, näyttelytaulut ja markkinointimateriaalin.

Avainsanat: yrityskuva, visuaalinen identiteetti, visuaalinen ilme

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Culture and Design

Degree programme: Degree Programme in Design

Specialisation: Graphic Design

Author/s: Irina Kivimäki

Title of thesis: Designing a visual look for an exhibition, case: Suojeluskunta- and Lotta Svärd -museum

Supervisor(s): Esa Savola and Anne Kuusela

Year: 2012

Number of pages: 50

Number of appendices: 5

The subject of the thesis was to design a visual look to an exhibition placed in a museum. The exhibition recounts the activities of the young boy volunteers and young girls of the Lotta Svärd organization in the 1930s and 1940s, during the Winter War and Continuation War in Finland. People behind the exhibition want to share the message of the exhibition to the young people of today. Therefore, the underlining idea and the starting point of the design process were to create a look that would appeal to young people.

Three different concepts were tested on a young audience. The research was conducted as a theme interviews for five groups of three people, with participants of 13 to 17-year-old girls and boys. The research aimed at drafting young people's interests regarding graphic design and elements such as symbols, colors and graphic embellishments.

The research findings were then applied to the development of the final design. The visual look was composed in a graphic design manual, which includes the elements of the visual look, the exhibition boards and the marketing material.

Keywords: corporate image, visual identity, visual look

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO	6
KÄYTETYT TERMIT JA LYHENTEET.....	8
1 JOHDANTO.....	9
1.1 Lähtökohdat	9
1.2 Tavoitteet	9
1.2.1 Tutkimusongelma	10
1.2.2 Tutkimusmenetelmä	10
2 NÄYTTELY MUSEOSSA.....	11
2.1 Museopedagogiikka	12
2.2 Näyttelyviestintä.....	13
2.2.1 Näyttelyn tehtävät ja tavoitteet.....	15
2.2.2 Kohderyhmä	16
3 VISUAALINEN IDENTITEETTI.....	17
3.1 Visuaalinen ilme.....	19
4 SUUNNITTELUPROSESSI	21
4.1 Konseptisuunnittelu.....	21
4.1.1 Logo ja liikemerkki	22
4.1.2 Värit	23
4.1.3 Typografia.....	24
4.2 Konseptit	26
4.3 Teemahaastattelu	28
4.3.1 Toteutus.....	29

4.3.2	Haastattelun tulokset	30
4.4	Johtopäätökset ja jatkokehittely	35
4.4.1	Näyttelytaulujen sisällön visualisointi.....	37
5	NÄYTTELYN GRAAFINEN ILME	39
5.1	Näyttelytaulut	39
5.2	Markkinointimateriaali	43
5.3	Graafinen ohjeisto.....	46
6	POHDINTA	47
7	LÄHTEET	48
	LIITTEET.....	50

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Koordinoidun markkinointiviestinnän tunnuspiirteet ja visuaalisen yrityskuvan elementtejä	18
Kuvio 2. Konseptisuunnittelun neljä vaihetta	22
Kuvio 3. Konsepti 1.....	26
Kuvio 4. Konsepti 2.....	27
Kuvio 5. Konsepti 3.....	28
Kuvio 6. Konseptiehdotusten esitystapa haastattelutilanteessa	29
Kuvio 7. Ensimmäiset ehdotukset tutkimuksen jälkeen	36
Kuvio 8. Toiset ehdotukset tutkimuksen jälkeen	36
Kuvio 9. Hahmotelmat sotilaspoikien ja pikkulottien tauluista ja piirroshahmojen käytön ideasta.....	37
Kuvio 10. Valmiin näyttelyilmeen värit	40
Kuvio 11. Näyttelyn johdantotaulu	41
Kuvio 12. Esimerkkikuva sotilaspoikien taulusta; Isänmaan asialla kotirintamalla	42
Kuvio 13. Esimerkkikuva pikkulottien taulusta; Minä olen pikkulotta, Suomen tyttönen	43
Kuvio 14. Esitteen kannet	44
Kuvio 15. Esitteen sisäsivut	44
Kuvio 16. Kutsu.....	45
Kuvio 17. Juliste.....	46
Taulukko 1. Kysymys 2. Minkä taulun tyyli herättää eniten mielenkiintosi?.....	30
Taulukko 2. Kysymys 3. Mikä tekee siitä mielenkiintoisemman kuin muut taulut?	31
Taulukko 3. Kysymys 4. Mikä taulu on vähiten huomiota herättävä tai kiinnostava, minkä takia?.....	31
Taulukko 4. Kysymys 5. Minkä taulun värimaailma on kiinnostavin ja minkä takia?32	
Taulukko 5. Kysymys 6. Onko jokin taulu vähemmän kiinnostava ehkä sen takia, että siinä on käytetty mielestäsi väärää väriä?	32
Taulukko 6. Kysymys 7. Millaiset värit olisivat kiinnostavia?	32
Taulukko 7. Kysymys 8. Minkä taulun tunnus on mielestäsi paras, miksi?	33

Taulukko 8. Kysymys 9. Mikä tunnus kiinnostaa vähiten ja miksi?.....	34
Taulukko 9. Kysymys 10. Minkä taulun otsikkotyylisiä pidät eniten ja miksi?.....	34

KÄYTETYT TERMIT JA LYHENTEET

- Museopedagogiikka** Museopedagogiikka on osa museon opetus- ja kasvatustoimintaa. Museoiden velvollisuus on toiminnallaan tarjota yleisölle oppimiskokemuksia.
- Näyttelyviestintä** Näyttely on yksi viestinnän keino. Viestintään liittyy tiedonsiirto, merkitysten tuottaminen ja yhteisöllisyyden luominen (Hällström, 2011, 9).
- Graafinen ohjeisto** Graafisen ohjeiston avulla voidaan vaikuttaa yritysten ja yhteisöjen toimintaan määrittelemällä sisältöelementtien esittämiseen tarvittavat visuaaliset tekijät, kuten värillisuus, typografia ja liikemerkin käyttötapa (Koskinen, 2001, 71). Ohjeiston avulla opastetaan visuaalisten elementtien käyttötavat- ja tarkoitukset.

1 JOHDANTO

1.1 Lähtökohdat

Opinnäytetyön aiheena on luoda graafinen ilme näyttelylle, joka tulee Seinäjoen Suojeluskunta- ja Lotta Svärd –museoon aikavälille 5.5.-30.9.2012. Näyttelyn avajaisia vietetään perjantaina 4.5.2012. Näyttelyn nimi on NUORET ISÄNMAAN ASIALLA –Sotilaspojat ja pikkulotat. Sloganina toimii ”Mitä isot edellä, sitä pienet perässä”. Näyttelyllä halutaan viestittää etenkin nykyajan nuorille, mitä 30-40 - luvuilla nuoret ovat tehneet ja harrastaneet.

Graafisella ilmeellä tarkoitetaan yhtenäistä visuaalista ilmettä, jonka tekevät pääasiassa näyttelyn tunnus, värit ja graafisten elementtien käyttö ja niiden yhteen sovittaminen (Nieminen, 2003, 42). Ilme näyttäytyy pääasiassa työn laajimmassa osiossa, kolmessatoista näyttelytaulussa. Sisältömateriaali tauluihin, kuvat ja tekstit tulee valmiina, mutta niiden sovittaminen ja sommittelu ilmeen kanssa kuuluu työhön. Taulut ovat kooltaan 145 cm x 145 cm. Lopullisen ilmeen käyttö ohjeistetaan graafisessa ohjeistossa.

Opinnäytetyön aihe on mielenkiintoinen, sillä näyttelytyöryhmän tärkeänä tavoitteena on saada näyttelylle ilme, joka houkuttelisi nuoriakin tutustumaan näyttelyn sisältöön. Pääsen työssäni syventymään ja kehittämään taitojani entisestään yrityskuvaan liittyvässä suunnittelutyössä, jota olen jo aiemminkin opinnoissani ja työharjoittelussa tehnyt. Tässä työssä suunnittelutyö pohjautuu museopedagogiikkaan ja näyttelyviestintään. Tutkimusosuudessa kartoitan kohderyhmän eli nuorien mielipiteitä kiinnostavasta graafisesta ilmeestä.

1.2 Tavoitteet

Päätavoitteena on tehdä näyttelylle graafinen ilme, joka herättää mielenkiintoa nuorissa. Näyttelyn yhtenäisen graafisen ilmeen avulla tulee viestittää näyttelyn sisällöstä kiinnostavasti.

Tavoitteet konkretisoituvat aikaansaadussa työssä, johon kuuluu näyttelyn graafinen ilme eli tunnus, värit, graafiset elementit, typografia sekä näyttelytaulujen sommittelu. Ilmeestä ja sen käytöstä kootaan myös graafinen ohjeisto.

1.2.1 Tutkimusongelma

Tavoitteita lähestyn seuraavan tutkimusongelman kautta: Millä tavoin graafinen suunnittelu näyttäytyy museossa järjestettävän näyttelyn ilmeessä niin, että se herättäisi huomiota nuorissa?

1.2.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmänä on teemahaastattelu. Teemahaastattelu on keskustelutilanne, jonka päämääränä on tietty tarkoitus. Haastattelussa läpikäytävät aihepiirit ovat ennalta suunnitellut ja on olennaista, että haastattelun rakenne ja eteneminen pysyy haastattelijan käsissä. Tarkoituksena on kuitenkin puhua keskustelutilanteen aihepiireistä hyvinkin vapaasti, mikä sopii siihen, että haastateltavat ovat nuoria ja he saavat kommentoida vapaasti -haastattelijan johdattelemana. (Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006.; Tilastokeskus. [Viitattu 25.02.2012].)

Teemahaastattelusta saatava aineisto syntyy haastateltavien puheesta, joka nauhoitetaan ja kirjatusta tekstistä. Haastateltavien valinta täytyy olla hyvin perusteltua, sillä teemahaastatteluun tarvitaan henkilöitä, joilta oikeasti arvellaan saavan tutkimukseen olennaista tietoa. (Tilastokeskus. [Viitattu 25.02.2012].)

Teemahaastattelu toteutetaan ryhmähaastatteluna, koska se mielestäni sopii nuorten mielipiteiden ollessa tutkimuskohde. Tilanteessa haastattelija puhuu samanaikaisesti koko ryhmälle, mutta voi kuitenkin esittää kysymyksiä myös yksittäiselle ryhmän jäsenelle. Kuten tässä tutkimuksessa on tarkoituksena, voidaan ryhmähaastattelussa olla kiinnostuneita yksittäisistäkin vastauksista ja toisaalta taas halutaan ottaa selvää, millaisen yhteisen näkemyksen nuoret muodostavat tutkittavasta asiasta. (Tilastokeskus [Viitattu 20.04.2012].)

2 NÄYTTELY MUSEOSSA

Museoiden työnkuvaan kuuluu kerätä ja käsitellä erilaisia dokumentaarisia materiaaleja liittyen esimerkiksi kulttuuriperintöön ja elämän kehitykseen. Kokoelmien säilyttäminen tulevaisuuteen on velvollisuus. Tärkeitä toimintatavoitteita ovat esimerkiksi yhteiskunnan kehityksen palveleminen ja opetuksen ja tiedonvälityksen harjoittaminen. Museot mahdollistavat kokemuksen, jota yksinään kuvat, lehdet tai kirjat eivät pysty välittämään. Näytteillä olevat asiat vaativat avautuakseen selityksen, jolloin asiayhteydestä tulee kokonainen. Yleensä nämä esitetään näyttelyn muodossa. Näyttely on prosessi, jossa museo toimii tiedonsiirtäjänä ja näytteillä olevan materiaalin kautta se kommunikoi katsojiensa kanssa. (Heinonen & Lahti, 2001, 152; Hällström, 2011, 8-9.)

Näyttelysuunnittelussa tulee ottaa huomioon ihmisen aistit; havaitseminen, ymmärtäminen, muistaminen ja oppimiseen liittyvä toiminta. Myös ympäristön ymmärtäminen on oleellista. Erilaisten paikkojen ja tilojen merkitys ja sijoittuminen ihmisen elämäkenttään, mielikuviin ja minäkuvaan on ymmärrettävä. (Hällström, 2011, 23.) Tilasta puhuttaessa paikka on miellyttävä, jos se on järjestyksessä, mutta sisältää kuitenkin yllätyksellisyyttä, siellä on tuttuja ja historiallisia elementtejä, tyyli on enemmän populaari kuin ”korkea” ja häiriötekijät on minimoitu (Hällström, 2011, 28).

Näyttelyt ovat ihmisille, joten näyttelysuunnittelijalla tulee olla ymmärrys ihmisten erilaisista fyysisistä, emotionaalisisista ja henkisistä tarpeista, jotta käytettävissä olevasta ympäristöstä saadaan opetuksellinen ja nautittava. Suunnitteluprosessi alkaa briefin tarjoamien rajoitteiden ja mahdollisuuksien perusteellisella tuntemisella. Kun tiedonhankinta on suoritettu ja tarina tunnistettu, voi näyttelysuunnittelu alkaa. (Locker, 2011, 34.) Tässä tarkoitetaan ennemminkin näyttelyn suunnittelusta tilana, mutta samankaltaisia asioita tulee kuitenkin huomioida myös näyttelytaulujen suunnittelussa.

Suojeluskunta- ja Lotta Svärd –museoon tulevaa näyttelyä varten näyttelytyöryhmät ovat keränneet teksti- ja kuvamateriaalia, joka esitetään graafisen ilmeen mukaisesti näyttelytauluissa. Lisäksi näyttelyä varten kasataan esineistöä esimerkiksi vitriineihin.

Kyseisessä näyttelyssä ei ole tarvinnut perehtyä ympäristöön eli tilankäyttöön opinnäytetyön kohdalla, sillä suunniteltaville näyttelytauluille on valmiit paikat, johon ne ripustetaan kiinni; kaarevaan huoneeseen seinän lähelle katosta ripustetut taulut tulevat kaikki riviin vierekkäin.

2.1 Museopedagogiikka

Museopedagogiikasta tai museokasvatuksesta puhuttaessa tarkoitetaan museon opetus- ja kasvatustoimintaa. Museot ovat aina jollain tavalla yhteydessä opetukseen ja kasvatukseen, sillä useimmilla museoilla on kokoelmiensa kautta erityisen hyvät lähtökohdat taiteellisten, tieteellisten ja historiallisten ilmiöiden esille tuomiseen. Opetus- ja kasvatustoiminta on ollut osana museoiden toimintaa jo vuosisatoja, mutta vain satunnaisten ja erilaisten historiallisten tilanteiden sanelemana. Vasta viimeisten kymmenien vuosien aikana ollaan alettu ottaa huomioon teorian ja käytännön metodien kehittäminen, ja nykyään kasvatustoiminnan keinot sekä päämäärät kuuluvat museon tieteellis pohjaiseen toimintaan. (Heinonen & Lahti, 2001, 179.)

Museon esille asettamat objektit tarjoavat yleisölle mahdollisuuden oppimiskokemukseen. Kokoelmia ja näyttelyitä on välillä esillä informaalisesti siten, ettei niille ole alkuperäisesti ajateltu opetuksellisia päämääriä, kuten näyttelyt, jotka on laitettu esille täysin tieteellisin tai esteettisin perustein. Kuitenkin nämäkin voivat antaa yleisölle elämysten kautta kasvatuksellisia syvyyksiä, jolloin opetustoiminta on kävijän aktiviteetin varassa. Oppiminen museossa ei tarkoita, että museo opettaa kävijäänsä, vaan kävijä kommunikoi esillä olevien objektien kautta haluamallaan mielekkäällä tavalla. Oppiminen on siis omaehtoista. (Heinonen & Lahti, 2001, 181; Hällström, 2011, 24.)

Vasta sitten, kun museolla on jotain toimintaa järjestäessään tietoisena tavoitteena opetuksellinen tai kasvatuksellinen päämäärä, jonka pohjalta tehdään ainakin osa ratkaisuista, voidaan puhua museopedagogiikasta. Museopedagogiikka on museon itsensä valitsemien, opetus- ja kasvatustavoitteisiin tähtäävää toimintaa ja kyse on vuorovaikutuksesta valitun kohderyhmän, esimerkiksi koulun ja museon välillä. (Heinonen & Lahti, 2001, 181.)

Yksi uusi näkökulma, jota voidaan käyttää museon pedagogisessa toiminnassa, on englanninkielinen käsite edutainment. Se tarkoittaa opettamista viihtymisen tai viihdyttämisen avulla. Näyttelyssä, jossa viihdytään, välitetään sanomaa varmasti paremmin yleisölle, on se sitten näyttelyn esitystyylin tai vain viihdyttämisen hallitsevan oppaan tai opettajan ansiota. Jokaisessa näyttelyssä tulisi jo suunnitteluvaiheesta lähtien kiinnitettävä huomiota näyttelyssä positiivisen vaikutussuhteen aikaansaamiseksi näyttelyn ja yleisön välille. (Heinonen & Lahti, 2001, 182.)

Näyttelyyn suunniteltavien näyttelytaulujen sisällön tarkoituksena on tuoda aiemmin vähän käsiteltyä aihetta, sotilaspoikien ja pikkulottien toimintaa yleiseen tietoon ja etenkin nuorien tietoisuuteen. Näyttelytaulujen ilmeen kokoamisessa tulee ottaa huomioon, että taulut ovat miellyttävää ja helppoa katsottavaa toivotulle nuorelle yleisölle.

2.2 Näyttelyviestintä

Suurimmalle osalle sanat museo ja näyttely ovat lähes sama asia: museoon mennäin katsomaan näyttelyä tai siihen liittyvää tapahtumaa. Museoissa tehtävä työ esittäytyy paljolti näyttelyinä ja valtaosa muusta museotyöstä jää tuntemattomaksi. Näyttely onkin museon merkittävin mediateksti. (Hällström, 2011, 32-33.)

Hällström (2011, 33) mainitsee ruotsalaisen tutkijan Jan Hjorthin lisensiaatintyöstä Exhibitions! (2003), johon Hjorth on koonnut useita määritelmiä museonäyttelyille, joille kaikille yhteistä on kuitenkin yleisö, tila ja esineet. Muita museonäyttelyyn liitettäviä piirteitä ovat sosiaalinen vuorovaikutus, ideoiden, tiedon ja tunteiden välittäminen, suunnitellut kulkureitit sekä teemallisuus (Hällström, 2011, 34).

Hällström (2011, 32) kertoo Museoliiton tekemästä kävijätutkimuksesta, josta ilmenee, että museoilta odotetaan toimivuutta, ajankohtaisuutta, otetta ja näkökulmaa nykyaikaan sekä uusien yhteiskunnallisten murrosten liittämistä perinteeseen. Kulttuurihistoriallisten museoiden kävijät 2000-luvulla toivoivat, että näyttelyitä elävoitettaisiin ja niissä kerrottaisiin, miten ennen elettiin.

Nuoret isänmaan asialla –Sotilaspojat ja pikkulotat –näyttelyn taustatyöryhmä on tarttunut edellä mainitun kaltaiseen haasteeseen. He haluavat tuoda näyttelyn ai-

heen nykypäivään. Näkökulma ja yhdistyminen nykyaikaan on toivottu saavutettavan näyttelylle suunniteltavalla graafisella ilmeellä. Lisäksi niin paljon kuin on ollut mahdollista, näyttelytyöryhmät ovat pyrkineet kokoamaan näyttelytauluihin kuvia, joita ei ole ennen samankaltaisissa teemoissa käytetty.

Hyvän näyttelyn elementtejä ovat muun muassa huomion herättäminen, niin ettei kävijä kävele vahingossa ohi, näyttelyn pitää näyttää hyvältä, sen tulee olla vaivan arvoinen ja sen tulisi kunnioittaa inhimillisiä arvoja. Lisäksi näyttelyn tulee kertoa tarina, jonka tulee olla johdonmukaisesti rakennettu. (Heinonen & Lahti, 2001, 159-161.) Hällström (2011, 39) asettaa viestinnällisesti ja visuaalisesti hyvän näyttelyn perusosioiksi seuraavanlaisia asioita: viestintälähettäjällä on sanoma, joka halutaan näyttelyä kanavana käyttäen välittää valitulle kohderyhmälle. Esillepanossa on oltava tasapainoa, jännitettä, rytmiä ja muotoa. Näyttelystä tulee ilmetä viestintälähettäjän toiminta-ajatus ja tavoitteet. Näyttelyn tulee olla myös saavutettava, joka tarkoittaa sekä fyysistä, rakenteellisiin ratkaisuihin liittyvää saavutettavuutta, että sisällöllistä saavutettavuutta eli näyttelyn luettavuutta. Myös kestävä kehitys ja ekologisuus tulee ottaa huomioon.

Kestävän kehityksen mukainen suunnittelu ja rakentaminen tarjoavat museoille uudenlaisen lähestymistavan vanhoihin käytäntöihin kuten ympäristökasvatukseen, uudenlaisia tapoja esitellä kokoelmiaan ja saavuttaa yleisöä. Kestävän kehityksen huomioon ottaminen osana museokasvatusta lisää sosiaalista vastuuntuntoa. (Hällström, 2011, 101.) Kyseessä olevan näyttelyn toteutuksessa asia on huomioitu siten, että näyttelytaulut ovat kestäviä, ne tulostetaan erittäin hyvin UV-valoa kestäväälle tarralle, joka pohjustetaan säänkestävälle, kevyelle PVC-materiaalille, mikä tekee tauluista lisäksi helpommat liikutella. Lisäksi näyttelyä on suunniteltu mahdollisesti kierrätettäväksi useampaankin paikkaan. Näyttelyn voi tarpeen vaatiessa myös jakaa omiksi erillisiksi näyttelyiksi sotilaspoikien ja pikkulottien kesken.

2.2.1 Näyttelyn tehtävät ja tavoitteet

Näyttelyn tavoitteena on sanomien siirto, sekä yhteisyyden tuottaminen ja ylläpitäminen. Viestinnässä on kysymyksessä osallistujien identiteetin rakentaminen, vahvistaminen ja muokkaaminen. Tiedonvälityksen lisäksi on tarkoituksena muuttaa asenteita ja arvoja. (Hällström, 2011, 38.) Heinonen ja Lahti (2001, 154) toteavat, että tarkoituksena on aikaansaada muutos kävijässä, mikä tapahtuu näyttelyn ja kävijän välisen kommunikoinnin seurauksena. Näyttelyn päämäärän lisäksi täytyy aina olla kohderyhmä, idea ja juoni. Päämääriä voivat olla esimerkiksi kokoelmien esittely, yleisön informointi kohteen häviämisestä tai käytön loppumisesta tai säilyttämisen tärkeydestä, kohteen elinkaaren kertominen tai tapahtuman tai ilmiön kertominen. Päämääriä voi olla useampia. (Heinonen & Lahti, 2001, 154-155.)

Näyttelysuunnittelussa, kuten muussakin viestinnässä kysytään keskeisiä kysymyksiä: miksi, kenelle, mitä, missä, miten, milloin. Suunnittelun tavoitteet ja keinot vastaavat näihin kysymyksiin. (Hällström, 2011, 63.) Kysymykseen ”miksi”, vastataan, mikä on näyttelyn sanoman perustavoite. Kyseisessä näyttelyssä siis halutaan viestittää sen aihetta kiinnostavasti ja nuorien näkökulma huomioon ottaen. Kysymykseen ”kenelle”, vastaus on, että näyttelyllä halutaan tavoittaa etenkin nuoret koululaiset, noin 12-17-vuotiaat. Mitä –kysymykseen vastataan, että näyttelyllä halutaan saavuttaa nuoremmankin yleisön kiinnostusta ja ylipäätään kertoa tärkeästä aiheesta, sotilaspoikien ja pikkulottien harrastuksista ja toiminnasta sekä arvokkaasta työstä isänmaan hyväksi. Missä –Seinäjoen Suojeluskunta- ja Lotta Svärd –museossa. Näyttelytaulut ovat ratkaisu tilaan, jossa on valmiiksi tila tauluille ripustettavaksi. Näyttely voi myös muodostua kiertonäyttelyksi. Miten –kysymykseen vastataan tämän työn osalta, että suunnitellaan näyttelyn ilme, markkinointimateriaalia sekä kootaan näyttelytaulut valmiiksi. Kysymykseen ”milloin” vastaus on, että suunnittelu- ja toteutustyö tapahtuu aikavälillä 15.1. – 21.4.2012 ja avajaisia vietetään 4.5.2012. Näyttely on avoinna 5.5. – 30.9.2012.

2.2.2 Kohderyhmä

Näyttelyn sanomalle tulee asettaa kohderyhmä ja sanoma muotoillaan sen mukaisesti. Näyttelyllä pitää olla kohderyhmä, sillä jos sitä ei suunnata kenellekään tai se suunnataan kaikille, näyttely ei tavoita ketään. Kohderyhmän erottaminen on tärkeää, sillä ihmisillä on erilaisia kiinnostuksen kohteita. (Hällström, 2011, 39.)

Yksi museopedagogiikan tavoitteisiin ja sisältöön vaikuttava asia on museoyleisö tai se erikoisryhmä, jolle näyttely on suunnattu. Yleensä syyt käydä museossa ovat joko taiteelliset, romanttiset tai älylliset. Museoyleisö voidaan jakaa tätä kautta myös ryhmiin, jotka muodostuvat asiantuntijoista ja tutkijoista, koululaisista ja muista formaaliseen opetukseen sidoksissa olevista sekä ”suuresta yleisöstä”. Jokaisella kävijällä on omanlaisensa mielikuva museosta. Harvalla kuitenkaan on käsitystä siitä, mitä kaikkea museolta voi odottaa. Museopedagogiikan onkin tarkoitus myös vaikuttaa yleiseen museokuvaan ja korostaa museon opetus- ja sivistystehtävää. Yksi tavoite on lisäksi kasvattaa yleisöä esimerkiksi näyttelyjen avulla arvostamaan museoiden sisältötuotantoa. (Heinonen & Lahti, 2001, 190.)

Nuoret isänmaan asialla -näyttelyn halutaan herättävän kiinnostusta etenkin nuorissa. Tiedotteita näyttelystä on lähetetty laajasti nuorten suuntaan muun muassa; partioille, useille urheiluseuroille sekä Seinäjoen kouluille, minkä takia toimeksiantajan mielestä kohderyhmän tiukka rajaaminen on haasteellista. Partiossa ja urheiluseuroissa käyvät ovat kuitenkin myös koululaisia, joten kohderyhmänä voi ajatella noin 12-17-vuotiaita koululaisia.

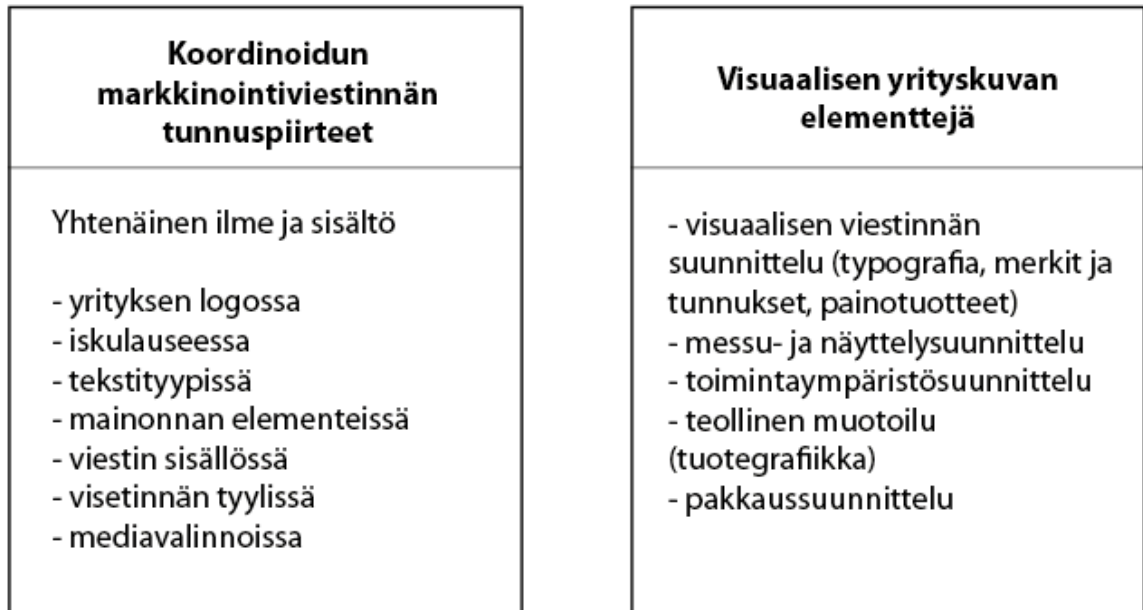
Nimenomaan nuoret ovat vaikein kohderyhmä ja museot ovat yleensä epäonnistuneet koittaessaan tavoittaa teini-ikäisiä. Heidän asenteet ja tavat ovat voimakkaan itsekeskeisiä ja samanaikaisesti ryhmäsidonnaisia. Opetus- ja kasvatustoiminnan tulisi panostaa siihen, että se perustuisi nuorten sosiaaliseen yhdessäoloon. (Heinonen & Lahti, 2001, 191.)

3 VISUAALINEN IDENTITEETTI

Visuaalinen identiteetti on yrityksen tai tuotteen näkyvää, silmin havaittavaa osaa. Perinteisesti sen keskeisiä elementtejä ovat tunnus, tunnusvärit ja typografia. Tällainen ajattelu keskittyy viestinnän ilmeen hallintaan. On kuitenkin perusteltu, että ainoastaan nämä eivät välttämättä riitä vahvaan yhtenäisyyteen eri materiaalien välillä. Niistä voi kuitenkin muodostua perusta vahvalle erottumiselle, jos elementit ovat tarpeeksi persoonallisia. (Pohjola, 2003, 108.)

Visuaalinen identiteetti on työkalu, jolla voi vaikuttaa yrityksestä saatavaan imagoon eli mielikuvaan. Identiteettistrategia antaa suuntaviivat keskeisten viestien esiinpanolle, ja implementoinnin ja toiminnan kautta ne muuttuvat vastaanottajien mielikuviksi. (Pohjola, 2003, 20.)

Visuaalinen yrityskuva symbolisoi arvoja ja toimintaperiaatteita, joita yrityksessä pidetään tärkeinä. Yrityskuvan tulee välittää näitä sekä yksilöllisiä tunnuspiirteitä. Visuaalisella ilmeellä, yrityskuvalla täytyy olla yhtenäinen fyysinen kieli, jolla viestitään asiakkaalle tunnistettavasti yrityksen tuotteista, palveluista, menettelytavoista sekä arvoista. Kuviossa 1 (Kuvio 1) esitetään yrityskuvan tunnuspiirteitä ja visuaalisia elementtejä. Yritysgrafiikka on väline, joka design managementin toimintamallia noudatellen on näkyvä osa yrityksen luonnetta, ja se luo yrityksen viestinnälle lopullisen hahmon. (Nieminen, 2003, 41, 84.)

Kuvio 1. Koordinoidun markkinointiviestinnän tunnuspiirteet ja visuaalisen yrityskuvan elementtejä
(Lähde: Nieminen, 2003.)

Edellisessä kappaleessa mainittu design management on yrityskuvan hoitamista ja yrityksen strategioiden näkyvää toimintaa. Sen avulla yrityksestä ja sen toiminnasta tehdään ymmärrettävää sekä luodaan yrityksestä ja sen tuotteista haluttu, hyvä kuva. Yrityksen ydinmerkitys muodostuu sen toimintaympäristöstä, käyttäytymisestä, viestinnästä sekä sen tuotteista. (Kettunen 2000, 12-13.) Yrityskuvan suunnittelu kuuluu design managementtiin, mutta lähestyn näyttelyn graafisen ilmeen suunnittelua museopedagogiikan, näyttelyviestinnän visuaalisen yrityskuvan ja identiteetin kautta.

Per Mollerup kirjoittaa vertaillen aiheesta identiteetti vastaan vaihtelu. Kaikkien tavaramerkkien välitön tavoite on tunnettuus ja sen kautta yleensä saavutetaan tunnistettava, vahva identiteetti. Tunnistettavuuden saavuttaminen merkitsee yrityksen ilmeen tiheää toistamista, mutta kuitenkin toisto ei välttämättä aina olekaan vastaus kaikkeen. Toistettava viesti voi käydä yksitoikkoiseksi ja siitä voi olla vaikea saada kaikkea tarkoittamaansa hyötyä irti kohderyhmälleen. (Mollerup, 1997, 210.)

Haasteena voikin pitää suunnittelijalle ja asiakkaalle kehittää sellainen graafinen ilme, joka tarjoaa sekä identiteetin, joka tunnistetaan siitä huolimatta, että ilmeelle on annettu tilaa vaihteluille. Monet yritykset käyttävät esimerkiksi eläinhahmoja graafisessa ilmeessään. Toisin kuin pelkkää tavaramerkkiä, eläinhahmoa on helppo käyttää eri tavoin tekemässä eri asioita. Hyvänä esimerkkinä voi ajatella vaikka Michelin –miestä. Hahmoa on käytetty usein eri poseerauksin, mutta sen kuitenkin tunnistaa aina. (Mollerup, 1997, 210.)

3.1 Visuaalinen ilme

Visuaalisen ilmeen tulee perustua yrityksen identiteettiin, muulloin kokonaiskuvasta tulee sekava (Pohjola, 2003, 20). Yrityskuvalla voidaan tarkoittaa sitä mielikuvaa, jonka yritys haluaa itsestään muodostaa. Yritysten herättämistä mielikuvista käytetään paljon erilaisia termejä kuten yrityskuva, imago, maine, profiili, brandi tai yrityksen ilme. (Pitkänen, 2001, 15.)

Brandi, imago ja maine tarkoittavat kaikki sitä mielikuvaa tai mielipidettä yrityksestä, joka kohderyhmällä on (Pohjola, 2003, 21). Pohjola (2003, 21) kertoo Aulan & Heinosen (2002) pitävän imagoa visuaalisuuteen perustuvana mielikuvana, jonka muodostaa mielikuvista ja uskomuksista. Maineen he näkevät perustuvan mielikuviiin ja kokemuksiin.

Yhtenäinen visuaalinen linja on tapa, joka koostuu siitä, kuinka yritys esiintyy eri välineissä, typografiasta, tunnusväreistä, tunnuksista, symboleista, merkeistä ja niiden yhteen sovittamisesta. Hyvin määriteltynä linja säästää rahaa ja takaa yhtenäisen ilmeen. Kokonaisuuden hallintaan tarvitaan graafinen ohjeisto, jossa yrityksen visuaalinen markkinointi ohjeistetaan. (Nieminen, 2003, 42.)

Visuaalisella ilmeellä tavoiteltavan mielikuvan määrittely on yhtä kuin tavoiteprofiili tai -imago. Tavoiteidentiteetti taas tarkoittaa sitä, mitä yritys itse haluaa olla. Yhdestä näkökulmasta profilointi on tietoista joidenkin identiteetin elementtien esiintuomista kohdistuen sen jonkin tietyn, toivotun aikaansaamiseksi. Toisesta näkökulmasta profilointi on haluttujen mielikuvien määrittelyä tietyille tavoitteille, jotka ovat toimintojen kehittämistä varten. (Pohjola, 2003, 23-24.) Yrityksen hyvä maine

ja imago perustuvat luottamukseen ja Pohjola (2003, 25) kertoo, että Vuokon (2002) mukaan positiivinen yrityskuva tekee sen viestinkin tulkitsemisen positiivisemmaksi, negatiivinen yrityskuva taas negatiivisemmaksi.

4 SUUNNITTELUPROSESSI

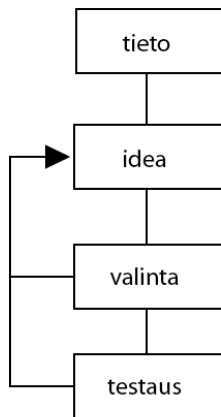
Pohjola (2003, 195) kirjoittaa visuaalisen identiteetin suunnittelun pioneerin, englantilaisen FHK Henrion listaavan suunnitteluprosessin osiksi analyysin, briefin, konseptin, kehitystyön, designin päälinjat, motivoinnin ja käyttöönoton. Prosessissa on useita vaiheita ennen varsinaista muotoilutyötä.

Työskentely näyttelyn graafisen ilmeen suunnittelun kanssa alkoi briefin kokoamisella. Briefistä ilmeni muotoilutyötä koskevat pääpiirteiset linjat. Briefin ja tiedonhankinnan kautta alkoi produktiivisen osion luonnosteluvaihe. Yksi alusta alkaen ollut toive näyttelytyöryhmällä on ollut, että sotilaspoikien ja pikkulottien merkki tulisi esiin ainakin näyttelyn johdantotaulussa, mikä lopulta saatiin onnistumaan. Vaikeuksia oli saada tarpeeksi suuria kuvia merkeistä. Johdantotaulu kertoo tiivistetysti, mistä näyttelyssä on kysymys.

4.1 Konseptisuunnittelu

Konsepti on hahmotelma tuotteesta, joka ei ole vielä valmis, mutta siitä kuitenkin erottaa suunniteltavan tuotteen perusratkaisut, sen käyttötarkoituksen, toimintaperiaatteen ja muodot (Kettunen, 2000, 59). Kettunen (2000, 60) puhuu kirjassaan enemmän tuotteen konseptimuotoilusta ja konseptimuotoilun prosessista, mutta samaa kaavaa voi soveltaa näyttelyn ilmeen kolmen vaihtoehdoisen konseptin luonnostelu- ja suunnittelutyössä, josta puhun konseptisuunnitteluna.

Konseptisuunnittelussa on neljä vaihetta (Kuvio 2), tiedonkeruu, joka sisältää asiakkaan tarpeiden selvittämisen ja on valmis, kun tuoteominaisuudet on määritelty ja suunnittelun tavoitteet asetettu. Ideointivaiheessa koitetaan aikaansaada paljon ratkaisuehdotuksia. Valintavaiheessa karsitaan ja kehitetään. Lopuksi konsepti testataan ja näin koitetaan saada varmuus siitä, että se vastaa käyttäjien tarpeita. (Kettunen, 2000, 60.)

Kuvio 2. Konseptisuunnittelun neljä vaihetta
(Lähde: Kettunen, 2000.)

Näyttelytaulujen konseptivaiheen työstäminen on edennyt samanmoisen kaavan mukaan. Konseptivaiheessa näyttelyn ilmettä luonnosteltiin ajatuksena kolmesta erilaisesta graafisesta ilmeestä. Valmiimmat konseptit testattiin ja sen jälkeen kehitettiin yhtä konseptia eteenpäin kohti lopullista näyttelyilmettä.

4.1.1 Logo ja liikemerkki

Logotyyppi on yrityksen nimen kirjoitusasu. Monesti luullaan, että logo tarkoittaa yritysnimen yhteydessä esiintyvää kuvasymbolia eli liikemerkkiä. Ainoastaan silloin, kun liikemerkki ja logo muodostavat yhtenäisen kuvion, puhutaan logosta (Marimekko, Canon). Logon tulisi ulkoasultaan olla yrityksen arvomaailmaa ja sen luomia mielikuvia vastaava. (Nieminen, 2003, 96.)

Logon käytettävyyden kannalta täytyy suunniteltaessa ottaa huomioon sen toimivuus eri kokosuhteissa eri tarpeisiin, kuten pakkauksiin ja mainontaan eri mainosvälineissä. Logon tulee aina olla tunnistettavissa ja luettavissa, oli sen koko pieni tai erittäin suuri. Lisäksi sen tulee toimia aina positiivis- että negatiivimuodossa eli mustana valkoisella pohjalla ja valkoisena mustalla pohjalla. (Nieminen, 2003, 96.)

Logon valinnassa voi analysoida yrityksen tuotteiden ominaisuuksia, toimialasta heijastuvia mielikuvia sekä yrityksen arvoja. Huomioon tulee ottaa myös nimen

muodostama sanakuva, johon vaikuttaa esimerkiksi nimen lyhyys tai pituus. (Nieminen, 2003, 97.)

Liikemerkki on kuvallinen symboli, joka viestittää jotakin yrityksen nimestä, toimialasta tai arvoista. Liikemerkki liitetään usein logon yhteyteen, mutta se voi myös toimia itsenäisenä elementtinä, joka edustaa yritystä. Toisinaan niitä voidaan myös ohjeistaa käyttämään samassa viestissä erotettuna toisistaan. (Nieminen, 2003, 100.)

Liikemerkki tai symboli on kuvallinen osuus yritys- tai tuotetunnuksesta ja logotyyppi tarkoittaa yrityksen nimen kirjoitusasua. Yrityksen tunnisteenä voi käyttää logotyyppiä, sen ja liikemerkin yhdistelmää tai näiden välimuotoja. (Pohjola, 2003, 128.)

Mollerupin (1997, 62-63) mukaan liikemerkki voi välittää identiteetin tunnistettavuutta ainakin kymmenellä eri tavalla. Näitä ovat liikemerkin sisältämä persoonallisuus, huomioarvo, energian tai liikkeen pitovoima, kuvaus, assosiaatiot, äänensävy, graafinen huippuosaaminen, maine, harkinta ja toisto.

Logon ja liikemerkin luonnostelu alkoi hyvin aikaisessa vaiheessa (Liite 1). Ideointina käytettiin miellekartan tyylistä sanojen kokoamista liittyen näyttelyn aiheeseen, viestijöihin ja kohderyhmään. Aluksi luonnostelu ei noudattanut suoraan kolmeen erilaiseen tähtäävään konseptiin, vaan tarkoitus oli saada mahdollisimman paljon ideoita, joista voisi myöhemmin lähteä karsimaan ja kohdentamaan. Näyttelyn tunnusluonnoksia, siis logon ja liikemerkin yhdistelmää kokeiltiin myös jo alussa sovittava näyttelytauluun (Liite 2). Suunniteltavan tunnuksen tulee viestiä näyttelyn aiheen hengestä ja ihmisistä, jotka ovat näyttelyn takana, kuitenkin niin, että se on myös selkeä, huomiota herättävä ja kiinnostava sekä näyttelyn kohderyhmän huomioon ottava. Tunnusta käytetään minimikoossaan kutsussa, eikä tunnuksen ole tarpeellista toimia sitä pienemmässä koossa.

4.1.2 Värit

Värit ovat yksi tärkeä, pelkistetty keino kertoa yrityksestä. Värit yhdessä logon ja liikemerkin kanssa ovat ikään kuin pienoiskuva yrityksen liikeideasta, kohderyh-

mistä, ideologiasta ja arvoista. Väreillä on optisia sekä psykologisia vaikutuksia. (Nieminen, 2003, 103).

Väri on viesti ja se vaikuttaa ihmismieleen. Eri väreillä on eri miellelyhtymiä, mutta ne eivät aina ole yleismaailmallisia, sillä merkityksillä on kulttuurillisia eroja. Väreillä voi vaikuttaa, sillä värit kertovat kohteestaan aina jotain, koska niihin liittyy tuntemuksia, tunnelmia, makuja ja symboliikkaa. (Loiri & Juholin, 1999, 111-112.)

Näyttelytyöryhmän suunnalta esitettyjä värien ehdotuksia ovat olleet sininen ja vihreä. Sininen näkyy pikkulottien merkin, heraldisen ruusukkeen keskiössä. Vihreää väriä taasen on käytetty sotilaspoikien merkissä. Näiden värien eri sävyjä onkin pääasiassa käytetty työn alusta alkaen. Lisäksi mukana on ollut vaalea purppurankaltainen väri.

Vihreää väriä pidetään luonnon värinä, se rauhoittaa ja symbolisoi uuden syntyä, se pitää sisällään meren ja metsän voiman (Lori & Juholin, 1999,111). Sininen rentouttaa, rauhoittaa, inspiroi ja siihen liittyy viisaus, vilpittömyys, velvollisuudentunto, totuus ja luotettavuus. Purppuraan liittyvään symboliikkaan kuuluu suuruus, mahtavuus, yksilöllisyys, herkkyys, temperamenttisuus ja sietokyky. (Koskinen, 2001, 87.) Tiivistettynä nämä kaikki värit, vihreän nuorekkuuden, sinisen viisauden ja luotettavuuden, purppuran yksilöllisyys ja mahtavuus tukevat näyttelyn aiheen, sen taustatyöryhmän ja kohderyhmän huomioon ottavaa ilmeen suunnittelua.

4.1.3 Typografia

Typografia viestii ja vaikuttaa kirjaimien avulla sanoman huomatuksi tulemista ja sen ymmärtämistä sekä tekee hyvin suunniteltuna sanomasta helpommin luettavaa (Hällström, 2011, 83). Typografia on aina tärkeää, oli tekstiä sitten vähän tai paljon. Sillä on kyky vaikuttaa sanomallaan myös emotionaalisesti (Loiri, Juholin, 1999, 32). Typografiassa voi tunnistaa eri tyyliuuntia kuin missä tahansa muusakin esittävässä ja välittävässä ilmaisumuodossa (Koskinen, 2001, 67). Kirjasintyyppi on typografian tärkein peruselementti, ja sen valinnalla edistetään näkyvyyttä ja luettavuutta. Kirjasintyyppin valinnan lisäksi näihin edellä mainittuihin asioihin vaikuttaa myös ladelman muotoilu sekä vierusten määrittely. Typografiseen suun-

nitteluun sisältyy myös paperin värin ja kuvituksen valinta. (Hällström, 2011, 84; Loiri & Juholin, 1999, 32.)

Näyttelyyn saapuessaan kävijästä tulee ympäristöä tarkkaileva tutkija, jonka huomio kiinnittyy toistuvasti uusiin asioihin. Näyttelytekstin ulottuvuudet ovatkin näkyvyys ja luettavuus. Tarkoitus on, että teksti nähdään ensin ja sitten luetaan. Varmimmin teksti luetaan, jos se sijaitsee oikealla lukukorkeudella. (Hällström, 2011, 76.) Luettavuuteen liittyy se, että teksti on tiivis, selkeä ja helposti hahmotettava kokonaisuus, joka on kirjoitettu yksinkertaisen selkeästi. Lisäksi siihen vaikuttaa myös tekstin riittävä, luettava koko. (Hällström, 2011, 78-79.)

Helppolukuisuus ja tunnistettavuus ovat hyvän typografian edellytyksiä. Gemenoi-ta, eli pienaakkosia on helpompi lukea, kuin suuraakkosia, eli versaaleja. Pienaak-kokset ovat siksi luettavampia, koska niiden kirjaimet poikkeavat enemmän toisis-taan kuin versaalien ja ovat näin paremmin hahmottuvia. Suuraakkokset vievät myös enemmän tilaa. (Itkonen, 2007, 70).

Luettavuuteen vaikuttaa myös se, onko kirjaintyyli groteski vai antiikva. Antiikva on paljon käytetty ja usein todettu helppolukuisemmaksi kuin groteski, sillä antiikvojen vaakasuorat pääteviivat ohjaavat silmää ja auttavat rivillä pysymistä. Tämä voi olla myös vain tottumiskysymys, sillä sitä on ollut aina enemmän esillä. Groteski on modernimpaa, sitä on käytetty vasta 1900-luvun alkupuolelta. Lisäksi groteski-tyyppien luettavuuksissa on eroja. Esimerkiksi uusgroteskit, kuten univers on yleisvaikutelmaltaan rauhallinen ja asiallinen ja sen tavoitteena on kuitenkin hyvä luettavuus. (Itkonen, 2007, 71-72.)

Näyttelytaulujen tekstien typografiaan ei vielä konseptivaiheessa ole panostettu, vasta konseptien testauksen jälkeen ja jatkokehittämissä on otettu huomioon edellä mainittuja asioita. Ainoastaan erilaisia otsikoita on kokeiltu jo konseptoinnissa.

4.2 Konseptit

Konsepteissa esitettiin vain suunnitelmat pääpiirteistä näyttelytaulujen johdantotaulun muodossa, joka sisältää tunnuksen, värimaailman, otsikon, leipätekstin, kuvat ja kuvatekstit. Graafisilla somisteilla on luotu konseptien henkeä. Omassa suunnittelutyössä konseptien ilmettä kokeiltiin laajentaa myös tauluihin sotilaspoikien ja pikkulottien puolelta. Kuitenkin tutkimuksessa konseptit esitettiin aiemmin mainitusti, johdantotaulun kautta. Lisäksi jokaisessa konseptissa on esitetty positiivi- sekä negatiiviversio. Kaikissa esimerkeissä näkyvät kuvat ovat näyttelytyöryhmien keräämää materiaalia.

Konseptissa 1. (Kuvio 3) on lähtökohtana ollut perinteisempi ja asiallisempi tyyli, joka on myös vahva. Tunnuksen muodostaa Nuoret isänmaan asialla –logotyyppi, sekä sen yläpuolella oleva merkki. Merkki on muotoutunut näyttelyn nimen etukirjaimista, joista muodostuu NIA. Merkki on koitettu saada moderniksi ja erilaisia mielikuvia herättäväksi. Siinä yhdistyy uusi ja vanha. Slogan on asetettu pystypäin tunnuksen alapuolelle. Värimaailma on vahvasti isänmaallisen sininen. Logoa on käytetty taustaelementtinä elävöittämään taulun yleistää ilmettä. Näyttelyn aihe – Sotilaspojat ja pikkulotat on eriytetty otsikoksi tässä, kuten muissakin konseptissa, sillä muuten näyttelyn muutenkin pitkä nimi olisi erittäin hankala asemoida kauniiksi kokonaisuudeksi. Leipätekstiin ei ole näissä vielä paneuduttu.

Kuvio 3. Konsepti 1.

Konseptissa 2. (Kuvio 4) on lähtökohtana ollut, kevyt, minimalistinen trendikkyys. Positiiviversiossa tunnus on mustavalkoinen ympyrä, joka on koonnut näyttelyn nimen ja sloganin yhteen ja ympärilleen. Negatiiviversiossa siihen on vaihdettu vihertävän turkoosi raikas väri. Ajatuksena oli jossain konseptisuunnittelun vaiheessa, että tunnuksen ympyrämuoto liikkuisi taulusta toiseen niin, että siihen voisi sijoittaa esimerkiksi aina jotain taulun tekstisisällöstä korostettavaa asiaa.

Keveyen väriharmonian konseptissa muodostavat kirkkaat, nuorekkaan väriset viivat, jotka samalla johdattavat näyttelyn aiheotsikkoon. Otsikko on myös rakennettu kevyeksi käyttämällä siinä osittain tehokeinona kirjainvälien harvennusta. Harvennus on typografinen tehokeino, jossa kirjainvälit ovat suurennetut. Yleensä tehoste on sanan tai kahden mittainen, pitempi otsikkolause olisi huonosti luettava. (Itkonen, 2007,100.)

Kuvio 4. Konsepti 2.

Konseptissa 3. (Kuvio 5.) on keskeiseksi osaksi muodostuneet hahmot. Alkuperäinen ajatus kolmannelle konseptille oli kokeilevuus, jolloin mielessä oli esimerkiksi kysymysmuotoon laitetut otsikot, mikä haastaisi katsojaa ajattelemaan ja tekemään itse päätelmiä. Kuitenkin lopulliseen konseptiehdotukseen lähtökohdaksi muodostui lähinnä leikkimielisyys. Sisältömateriaali, eli kuvat ja tekstit sekä näytte-

lyn tiukka aikataulu ei antanut juurikaan mahdollisuuksia rönsyillä kokeilevampaan konsepti-ideaan.

Konseptin värikkäät piirroshahmot ovat sotilaspoikia ja pikkulottia. Tunnusta ympäröi näiden hahmojen lisäksi myös piirroskuvia, joihin ideoita on otettu näyttelyn tekstisisällöstä, kuten sukset, kompassi ja taivasta tähyilevä pikkulotta. Muuten tunnus on yksinkertainen ja selkeä. Väriytyksen tässä konseptissa antavat hahmot, joissa on käytetty samankaltaisia kirkkaita ja nuorekkaita värejä, kuin edellisessä konseptissa. Negatiiviversio on kokonaan mustavalkoinen. Tässä konseptissa otsikkoaiheen kanssa ollaan oltu rohkeampia, se on isompi ja sen typografiaa on muokattu koon kontrasteilla.

Kuvio 5. Konsepti 3.

4.3 Teemahaastattelu

Teemahaastattelun tarkoituksena on kartoittaa nuorten mielipiteitä tehtyjen konseptien graafisista ilmeistä ja vertailevilla kysymyksillä ohjata heitä vastaamaan niin, että saa käsityksen siitä, mitkä asiat konseptien graafisissa ilmeissä herättävät huomiota nuorissa ja mitkä asiat taas eivät kiinnosta heitä.

4.3.1 Toteutus

Teemahaastattelu toteutettiin ryhmähaastatteluna viidelle kolmen hengen ryhmälle eli vastauksia tuli yhteensä viideltätoista nuorelta. Haastattelut nauhoitettiin. Kysymyksiä oli yhteensä kymmenen, jotka esitettiin aina samassa järjestyksessä ja kaikille ryhmille. Useilta ryhmiltä kysyttiin myös muutamia samankaltaisia, täydentäviä lisäkysymyksiä. Joiltain haastateltavilta sai luonnollisesti lisäksi enemmänkin, kuin yhden ja ainoan vastauksen. Osa nuorista osasi antaa tarkempia kommentteja ja perusteluja mielipiteilleen kuin toiset.

Haastateltavat olivat 13 - 17-vuotiaita koululaisia, tyttöjä sekä poikia. Tutkimus suoritettiin yläasteella kahdelle ryhmälle seitsemänneltä luokalta ja samoin kahdeksannelta luokalta. Yksi ryhmä koostui kolmesta lukio- ja ammattikoululaisesta. Tutkimuksessa otettiin selvää nuorten mielipiteistä näyttelyn ilmevaihtoehtoihin koskevista asioista, kuten tunnus, graafiset elementit ja värimaailma. Haastattelutilanteessa mukana oli yhteensä kuusi tulostettua noin 40 cm x 40 cm kokoista konseptiehdotusta. Konseptit jaettiin riviin yksi, jossa oli positiiviversiot tauluista ja rivissä kaksi oli taulujen negatiiviversiot. Lisäksi taulut oli numeroitu, jotta haastateltavat pystyivät kohdentamaan vastaukset niiden avulla tiettyyn tauluun.

Kuvio 6. Konseptiehdotusten esitystapa haastattelutilanteessa

Taulukko 2. Kysymys 3. Mikä tekee siitä mielenkiintoisemman kuin muut taulut?

Taulu	3.	värikäs	hahmot	yksityiskohdat	kiinnostava
ääniä		10	7	2	3

Neljäs kysymys oli vastakohtaisesti: Mikä taulu on vähiten huomiota herättävä tai kiinnostava, minkä takia? (Taulukko 3). Tämän kysymyksen vastauksilla voi suoraan karsia ilmeestä pois elementtejä, jotka eivät tunnu kiinnostavan useampaa haastateltavaa.

Taulukko 3. Kysymys 4. Mikä taulu on vähiten huomiota herättävä tai kiinnostava, minkä takia?

Taulu	1.	2.	3.	4.	5.	6.	
Vastaajia	3			2	6	6	

Taulu	1.	4.	5.	6.	
väritön	3				
synkkä		2			
tylsä			5		
liikaa sinistä				3	
yksinkertainen				5	

Viidennessä kysymyksessä selvitettiin nuorten positiivisia mieltymyksiä taulujen värimaailmasta. Taulu numero kolme vastattiin neljätoista kertaa ja valintaa perusteltiin värikkyydellä ja piirustushahmoista pidettiin (Taulukko 4). Vastakohtaisesti kuudennessä kysymyksessä taas kysyttiin, onko jokin taulu vähemmän kiinnostava sen värimaailman takia. Taulut viisi ja kuusi olivat vähiten kiinnostavat ja niitä perusteltiin tylsyydellä ja liialla sinisellä (Taulukko 5). Haastattelutilanteessa mielestäni vain muutamalla oli oikea mielipide siitä, ettei pidä sinisestä väristä, muut vastaukset liiallisesta sinisen käytöstä voisivat olla puhetta mistä tahansa muustakin väristä, jota on vain käytetty yksinään liikaa tietyssä taulussa.

Taulukko 4. Kysymys 5. Minkä taulun värimaailma on kiinnostavin ja minkä takia?

Taulu	1.	2.	3.	4.	
ääniä	2	1	14	1	
värikäs			9		
hahmot			3		

Taulukko 5. Kysymys 6. Onko jokin taulu vähemmän kiinnostava ehkä sen takia, että siinä on käytetty mielestäsi väärää värejä?

Taulu	1.	2.	4.	5.	6.	
ääniä	1	3	2	5	7	
tylsä				3		
liikaa sinistä					5	

Seitsemäs kysymys oli (Taulukko 6): millaiset värit kiinnostavat? Kirkkaista ja värikkäistä sekä ”sellaiset kuin taulussa kolme” olivat yleisimpiä vastauksia. Yksittäisinä mielipiteinä pidettiin esimerkiksi vihreästä ja keltaisesta, punaisen sanottiin erottuvan, kirkkaat värit ovat hyviä.

Taulukko 6. Kysymys 7. Millaiset värit olisivat kiinnostavia?

	kirkkaat	värikkäät	kuten taulussa 3	
ääniä	5	5	8	

Kysymyksessä kahdeksan (Taulukko 7) kyselin mielipiteitä konsepteissa esitetyistä näyttelyn tunnuksista. Eniten ääniä sai tunnus tauluista yksi ja kaksi. Monesti ne mainittiin yhdessä, mutta taulun kaksi tunnus sai enemmän yksittäisiä ääniä sen perusteella, että siinä oli käytetty väriä. Esille nousseita perusteluja tälle valinnalle olivat esimerkiksi se, että tunnus ja slogan eli tunnuslause ovat lähekkäin,

joten ne tulevat nähdynksi helposti samalla silmäyksellä, muoto ja hyvä sijoitus. Yksi vastaajista ei pitänyt alleviivauksesta.

Toiseksi eniten ääniä sai tunnukset tauluista kolme ja neljä. Tunnukset ovat samat ja ne mainittiinkin myös samanaikaisesti. Perusteluja valinnalle olivat yleensä selkeys, neliö oli erään vastaajan mielestä huomiota herättävä. Yhden äänen samalta henkilöltä saivat myös taulujen viisi ja kuusi tunnukset.

Taulukko 7. Kysymys 8. Minkä taulun tunnus on mielestäsi paras, miksi?

Taulu	1.	2.	1. ja 2.	3.	4.	3. ja 4.	5. ja 6.	
ääniä	2	4	4	1	0	3	1	
	yhteensä 9			yhteensä 4				
	- hieno (2kpl) - hienosti esillä (2kpl) - muoto (3kpl) - slogan (2kpl)			- erottuva (3kpl) - selkeä (2kpl)				

Kysymys yhdeksän (Taulukko 8) käsitteli jälleen edellistä kysymystä vastakohtaisesti eli mikä tunnus kiinnostaa vähiten. Taulujen viisi ja kuusi tunnus sai eniten ääniä, yhteensä kymmenen. Valintaa perusteltiin muun muassa sillä, että ne ovat tylsiä, sekavia eikä niin huomiota herättäviä.

Toiseksi eniten mainittiin taulujen yksi ja kaksi tunnus, yhteensä neljä kertaa. Niistä annettuja perusteluja olivat tylsä, kulahtanut väri (taulun kaksi väritys tunnuksessa) ja erään haastateltavan mielestä teksti sijoitettuna ympyrän sisään on jo kulunut käyttötapa tunnukselle. Yhden äänen saivat taulujen kolme ja neljä tunnus. Vastaajan mielestä se olisi parempi, jos se olisi värikkäämpi.

Taulukko 8. Kysymys 9. Mikä tunnus kiinnostaa vähiten ja miksi?

Taulu	1.	2.	1. ja 2.	3.	4.	3. ja 4.	5.	6.	5. ja 6.	
ääniä	0	3	1	0	0	1	3	5	2	
	yhteensä 4			yhteensä 1			yhteensä 10			
	- epäselvä (1kpl) - tylsä (3kpl)			- tylsän värinen			- sekava (7kpl) - liikaa sinistä (2kpl)			

Kymmenennessä kysymyksessä halusin mielipiteitä konseptitaulujen otsikkotyyleistä (Taulukko 9). Taulujen kolme ja neljä otsikkotyylillä sai suurimman kannatuksen, nelostaulu eniten, yhteensä 10 ääntä. Perusteluina lähinnä selkeys ja suuri koko. Taulujen yksi ja kaksi otsikot saivat myös ääniä. Perusteluita ei osattu antaa niin selkeästi, mutta asettelu tuntui joistain kiinnostavalta ja yksi osasi sanoa, että taulujen viivat johdattavat hyvin otsikkoon.

Taulukko 9. Kysymys 10. Minkä taulun otsikkotyylillä pidät eniten ja miksi?

Taulu	1.	2.		3.	4.		
ääniä	6	4		7	10		
	yhteensä 10			yhteensä 17			
	- asettelu			- selkeä - koko, erottuva			

Lisäkysymykset olivat samantyyppisiä kaikille ryhmille. Ne liittyivät huomion herättämiseen ja nuorien kiinnostumiseen sekä yleisesti että ajatellen konseptitaulujen tyyliä. Vastaukset liittyivät paljolti tauluun kolme. Siitä sanottiin seuraavaa: ihmismassa ja yksityiskohdat kiinnostavat, ihmismassa on mielenkiintoisesti tehty, kun ääriajat näkyvät toistensa läpi, värit herättävät huomiota. Yleisiksi huomion herättäjiksi mainittiin samankaltaisia asioita: yksityiskohdat, kirkaat värit, isot otsikot ja hyvä sommittelu. Mainitut elementit voivat nuorien mielestä myös houkutella tarkastelemaan esimerkiksi julistetta tarkemmin.

4.4 Johtopäätökset ja jatkokehittely

Yhteenvedona näyttelyn graafisen ilmeen konseptivaihtoehdoista (Kuvio 6) voi todeta, että kokonaisuudessaan taulujen positiiviversiot, jossa tyhjä tila tuo ilmeeseen ilmavuutta olivat mieleisempiä. Tätä tyyliä on pidetty myös jatkokehittelyssä. Kolmostaulun yleisilme oli kiinnostavin värikkäiden hahmojen ja sen tarjoamien yksityiskohtien takia. Ison suosion myötä hahmot jäävät ehdottomasti jatkokehittäväksi lopulliseen näyttelyn ilmeeseen. Kirkkaat ja värikkäät ilmeet ylipäätään ovat nuoriin vetoavia, värikkyys tulee edelleen olemaan osa hahmoja. Ympyrän muotoisesta tunnuksesta, johon slogan on yhdistetty pidettiin eniten, joten se jää myös jatkokehittelyyn.

Tutkimuksen jälkeen oli pian aika mennä toimeksiantajan kanssa tapaamiseen, jonne tein konseptien ja tutkimuksen pohjalta kolme erilaista vaihtoehtoa mukaan näytettäväksi. (Kuvio 7.) Tunnukset, jotka saivat nuorten ääniä, valittiin näihin toimeksiantajalle esitettäviin hahmotelmiin. Väreiksi valikoitui reilusti aikaisempaa tummempi sininen, jolloin sinisyys ei ole niin häiritsevästi esillä. Nyt tumman sinisen osa, tunnus luo vain vahvan ja näkyvän elementin tauluun. Hahmot antavat keveyttä ja väriä taulujen ilmeeseen. Yhdessä taulussa kokeiltiin kirkasta vihreää väriä ja hahmojen erilaista käyttöä vastakohtaksi jyrkälle siniselle. Toimeksiantaja piti eniten keskimmäisestä taulusta (Kuvio 7.), mutta otsikkotyyli siinä on liian näkymätön. Sininen väri miellytti toimeksiantajaa. Typografiaan leipätekstissä ei oltu tässäkään vaiheessa vielä paneuduttu.

Kuvio 7. Ensimmäiset ehdotukset tutkimuksen jälkeen

Toimeksiantajan tapaamisen jälkeen oli jälleen tehtävä uudistuksia nopeaan tahtiin parin päivän päässä hämmöttävään kokoukseen näyttelytyöryhmän kesken Suojeluskunta- ja Lotta Svärd –museolla. Kokoukseen tehdyissä ehdotuksissa käytettiin enää toimeksiantajan pitämää tummansinistä, värikkyyks pysyi hahmoissa (Kuvio 8). Johdantotauluesimerkkien lisäksi näytin hahmotelmia yhdestä taulusta sotilaspoikien puolelta ja yhtä pikkulottien puolelta (Kuvio 9). Niillä havainnollistettiin piirroshahmojen käytön ideaa. Tarkoituksena oli, että piirroshahmot muuttuvat osittain tai kokonaan jokaisen taulun kohdalla ja että piirroselementit tulevat aina kyseisen näyttelytaulun tekstisisällöstä. Johdantotauluesimerkeistä (Kuvio 8) keskimmäinen versio valittiin. Piirroshahmoja pidettiin hyvänä ideana ja siitä tuli kiitosta. Valinnan myötä pääsin oikeastaan vasta aloittamaan työskentelyn kaikkien taulujen parissa ja kehittämään ilmettä ja taulujen sommittelua paremmaksi kokonaisuudessaan.

Kuvio 8. Toiset ehdotukset tutkimuksen jälkeen

Kuvio 9. Hahmotelmat sotilaspoikien ja pikkulottien tauluista ja piirroshahmojen käytön ideasta

4.4.1 Näyttelytaulujen sisällön visualisointi

Näyttelytaulujen sommiteltavaan sisältömateriaaliin kuuluu näyttelyn tunnus, visuaaliset somisteet, otsikot, kuvat, tekstit, kuvatekstit ja laatikkotekstit. Sisältömateriaalista voidaan puhua visuaalisina elementteinä (Pohjola, 2003, 122).

Elementtien sijoituksilla saadaan aikaan eri asioiden välisiä yhteyksiä ja ohjataan katsojaa eteenpäin. Painottamalla tuotteessa eri elementtejä voi luoda mielikuvia esimerkiksi harmoniasta tai jännitteestä. Suhteesta puhuttaessa tarkoitetaan elementtien mittasuhteiden ja sijaintien vuorovaikutusta. Kuten näyttelytaulujen yleisilmeessä, suhde voi olla muun muassa tyhjän ja käytetyn tilan suhde, tekstikoon suhde sivukokoon (näyttelytaulun kokoon). Se voi liittyä kuvien aiheiden väliseen kokoeroon tai se voi olla myös sisältöelementtien välinen tyylikontrasti (Pohjola, 2003, 126), kuten millaisen suunniteltavien näyttelytaulujen piirroshahmot luovat yhdessä muun taiton rakenteen kanssa.

Näyttelytaulujen elementtien somittelussa ongelmallisia tekijöitä yhteneväisyyden saavutettavuudessa oli sisällölliset eroavaisuudet sotilaspoikien ja pikkulottien tauluissa. Otsikot olivat eripituisia, lyhimät kahden sanan, ja pisimmät jopa neljätoista sanan otsikoita. Myös leipätekstien ja kuvatekstien pituuksissa ja kuvien

määrissä taulua kohden oli paljon eroja. Sommitteluun tuli kuitenkin punainen lanka ja viimeisessä näyttelyn tekijöiden yhteisessä kokouksessa esitetyt esimerkit (Liite 3) olivat näyttelytyöryhmän mielestä hyviä. Tämän jälkeen tauluja viimeisteltiin vielä kaksi päivää ennen kuin ne tuli lähettää painovalmiina kopiokeskukseen tulostettaviksi. Koevedoksen tultua saatiin varmuus näyttelytaulujen valmistumisesta alkuperäisen suunnitelman mukaisesti.

5 NÄYTTELYN GRAAFINEN ILME

5.1 Näyttelytaulut

Näyttelyn graafisen ilmeen suunnittelu ja sen käyttäminen näyttelytauluissa (Liite 4) olivat opinnäytetyön päätehtävät. Näyttelytaulut on esitetty edellä mainitussa liitteessä noin 11 % koossa oikeasta koosta. Graafisen ilmeen peruselementtejä ovat näyttelyn tunnus, graafiset somisteet ja typografia. Johdantotaulussa (Kuvio 11) näkyvä tunnus on tumman sininen, mikä symbolisoi isänmaallisuutta, luotettavuutta ja viisautta. Tunnus viestii siitä, kuka ja mikä on näyttelyn sanoman taustalla. Slogan on yhdistettynä tunnukseseen sen yläpuolelle, jolloin se on selkeästi huomattavissa samanaikaisesti tunnuksen kanssa.

Nuorille kohdennetun näyttelyn graafiset somisteet, piirroshahmot elävöittävät näyttelyn ilmettä ja luovat sille tietynlaisen hengen. Hahmot rakentuvat ääriviiva-piirroksista, jotka ovat keskenään lomittain muodostaen palkkimaisen pinnan. Johdantotaulussa käytetty hahmopalkki muodostuu piirretyistä sotilaspojista ja pikkulotista. Muissa tauluissa hahmojen lisäksi on piirroskuvina näyttelyn sisällöstä otettuja erilaisia asioita, kuten harrastusvälineitä tuomaan erilaisia yksityiskohtia kuhunkin tauluun. Johdantotaulussa käytetyt hahmojen värit (Kuvio 10) jakaantuvat sotilaspoikien ja pikkulottien tauluihin niin, että sotilaspoikien taulujen piirrokset (Kuvio 12) ovat vihreän sävyisiä ja pikkulottien taulujen värit (Kuvio 13) on pääasiassa sininen, mukana on myös purppuran sävy keventämässä sinisyyttä. Kuvion 10. väreistä näkee näyttelyn graafisen ilmeen päävärin, tunnuksessakin käytetyn tumman sinisen. Muut värit ovat piirroksissa käytettyjä värejä. Värit erottavat taulujen aiheet –sotilaspojat ja pikkulotat omiksi osioikseen. Graafisia somisteita ovat myös kaikissa sotilaspoikien ja pikkulottien tauluissa käytetty sininen palkki, joka toimii tilankäytön jakajana ja rytmittäjänä. Sen päälle on sijoitettu taulun pääkuva aina kun mahdollista. Lisäksi siihen on voitu sijoittaa tekstiä, joka on haluttu erikseen tuoda esille leipätekstistä.

Kuvio 10. Valmiin näyttelyilmeen värit

Näyttelyn nimi kokonaisuudessaan –NUORET ISÄNMAAN ASIALLA –Sotilaspojat ja pikkulotat, ”Mitä isot edellä, sitä pienet perässä” on niin pitkä kokonaisuus, että sitä on täytynyt käyttää hieman eritellen. Sotilaspojat ja pikkulotat on erotettu otsikkoaiheeksi ja muiden taulujen otsikoita käytetään samalla tavalla. Otsikkotypografian kirjaintyyppi on Palatino, joka kuuluu hyvän luettavuuden omaaviin renessanssiantikvoin (Itkonen, 2007, 32). Otsikot on kirjoitettu pienaakkosin, mikä takaa myös paremman luettavuuden kuin suuraakkoset (Itkonen, 2007, 96). Pitkienkin otsikoiden takia niihin on haettu mielenkiintoa eli huomioarvoa sillä, että sanojen koot vaihtelevat. Otsikko on tasattu saman levyiseksi palstaksi, kuin hahmot ja leipätekstipalsta.

Leipätekstin kirjaintyyppi on valittu univers, joka kuuluu uusgroteskeihin. Univers on hyvä ratkaisu etenkin sen takia, että sillä on suuri, yhtenäinen kirjainperhe (Itkonen, 2007, 53.) Eri leikkauksien käyttö luo kontrasteja eikä tee tekstistä niin yksitoikkoista. Tauluissa on käytetty eri leikkauksia leipätekstissä, kuvateksteissä ja laatikkoteksteissä, jotka on sijoitettu sinisiin palkkeihin sekä väliotsikoissa. Hällströmin (2011, 85) mukaan näyttelyssä käytetyn leipätekstin koko tulee olla vähintään 18-36 pistettä. Kaukaa luettavissa paneeleissa tekstin tulisi olla vähintään pistekokoa 48. Suojeluskunta- ja Lotta Svärd –museoon tulevat näyttelytaulut pitää pystyä lukemaan metrin päästä. Leipätekstin luettavuutta on kokeiltu, ja tekstin pistekooksi on valittu 39. Väliotsikoinnin ratkaisuksi on otettu palstansisäinen otsikko ja erottuakseen se lihavoitu (Itkonen, 2007, 101). Tämä siksi, että näyttelytaulujen ulkonäkö pysyisi mahdollisimman yhtenäisenä. Toisissa tauluissa ei ole

väliotsikoita, joissain yksi ja joissain useampi. Suuremmat väliotsikot veisivät lisäksi liikaa tilaa.

Tekstin korkeus on otettu huomioon näyttelytauluissa. Locker (2011, 120) esittää kuvassa lapsen, aikuisen ja vanhuksen keskimääräiseksi, hyväksi informaation tasoksi ja korkeudeksi aluetta, joka alkaa noin 90 senttimetristä ja on korkeimmillaan 180 senttimetrin korkeudella. Tauluissa tekstien korkeus otsikko mukaan luetuna on keskimäärin 110- 175 senttimetrin välisellä alueella.

Sotilaspojat ja pikkulotat

“Mitä ISOT edellä, sitä PIENET perässä.”
NUORET ISÄNMAAN ASIALLA

Sotilaspojen lapsuus:
"Sotilaspoikana suuri on pieni, oikeuspa tehtävi suuri tai pieni. Kukaan ei uskoneen pureista lähten taistoon Suomessa vapauden tähden."

Pikkulotien kasvatusonni:
"Päämääränä on kasvattaa työtönnö vakkaita, kykeneviä ja voimakkaaksi isänmaan palvelijaksi. Siksi otaksuaan työt tarvitsevat hengen lämpöä, järkeä, osittuista, tietoja ja taitoja, hengen ja käden harjoitusta."

Maanpuolustajat olivat pöytäsielöitä. He olivat voimakkaita, pojat sotilaspöytäsielöitä, pöytäsielöitä ja pikkulotia.

Ennen Suomen itsenäistymistä useilla paikkakunnilla miehet perustivat palokuntia, joiden perustarkoituksena oli väestön ja omaisuuden suojaaminen mellekoivilla ja väkivallanteoilla. Palokunnat muodostivat myöhemmin paikalliset suojelekunnat ja koko maan kattavan suojelekuntajärjestön, jonka asema määriteltiin esituksella 14.2.1919 ja lailla 22.12.1927. Sotilaspojat olivat suojelekuntien nuorisajärjestö. Toisividen alkaessa suojelekuntalaisia oli noin 120 000 ja vuoden 1944 lopussa sotilaspoikia noin 72 000.

Naiset ryhtyivät paikallistasolla muonittamaan ja huolehtimaan palokuntien toimintaa ja maanpuolustusharjoituksiin. Tämä oli lähitökohta naisten vapaaehtoiselle, aseistamattomalle maanpuolustusjärjestölle, Lotta Svärdille. Järjestö perustettiin virallisesti 21.3.1921. Pikkulotat muodostivat Lotta Svärdin nuorisajärjestön. Lottia oli vuonna 1944 noin 200 000 ja pikkulotia eli lottatyttöjä noin 52 000.

Ennen sotilaspöytäsielöitä vuonna 1941.

Työtönnöt olivat mukana työtönnöissä kukaan työtönnöistä ja oppivat elävää kukaan työtönnöistä.

Kuvio 11. Näyttelyn johdantotaulu

Sotilaspöytäkirjat ja pikilätkien toiminta 1942

Sotilaspöytäkirjat 1942 sotilaspöytäkirjat ja pikilätkät valmistuivat ensiksi Suomessa maanpuolustuksen ja nuorisoliiton keskeisyyden vuoksi, mutta vähitellen ne yleistyivät.

Ennenkäsittelyssä Eino-Pekka Leino ja Pentti Leino olivat mukana.

Tammi-kuun 15. päivä (1942) pidettiin ensimmäinen kokous.

Helmi-kuun 15. päivä (1942) pidettiin kokous. Tähän päivän kokouksen puolesta pidettiin äänestys, josta päätettiin, että kokouksen puolesta ja vastustajien puolesta.

Maaliskuun 15. päivä (1942) pidettiin kokous. Tähän päivän kokouksen puolesta pidettiin äänestys, josta päätettiin, että kokouksen puolesta ja vastustajien puolesta.

Huhti-kuun 15. päivä (1942) pidettiin kokous. Tähän päivän kokouksen puolesta pidettiin äänestys, josta päätettiin, että kokouksen puolesta ja vastustajien puolesta.

Toukokuun 15. päivä (1942) pidettiin kokous. Tähän päivän kokouksen puolesta pidettiin äänestys, josta päätettiin, että kokouksen puolesta ja vastustajien puolesta.

Heinäkuun 15. päivä (1942) pidettiin kokous. Tähän päivän kokouksen puolesta pidettiin äänestys, josta päätettiin, että kokouksen puolesta ja vastustajien puolesta.

Syyskuun 15. päivä (1942) pidettiin kokous. Tähän päivän kokouksen puolesta pidettiin äänestys, josta päätettiin, että kokouksen puolesta ja vastustajien puolesta.

Lokakuun 15. päivä (1942) pidettiin kokous. Tähän päivän kokouksen puolesta pidettiin äänestys, josta päätettiin, että kokouksen puolesta ja vastustajien puolesta.

Joulukuun 15. päivä (1942) pidettiin kokous. Tähän päivän kokouksen puolesta pidettiin äänestys, josta päätettiin, että kokouksen puolesta ja vastustajien puolesta.

Isänmaan asialla kotirintamalla

Talvisota 30.11.1939 - 13.3.1940, Jatkosota 25.6.1941 - 4.9.1944. Sotiemme aikana suojeluskunta- ja sotilaspöytäkirjat osallistettiin monenlaisiin tehtäviin. Vanhemmat suojeluskunta- ja sotilaspöytäkirjat joutuivat puolustamaan isänmaata ase kädessä ja nuoremmat kutsuttiin linnoituksiin.

Kotirintamalla tarvittiin paljon muun muassa palvelus- ja tukemääritysten viemistä, vartiointitehtäviä, ruoankuljetusta ilmapuolustukseen oleville lottille, väestönsuojelutehtäviä ja lähteitä. Kunnia- ja seppäleikot sekä kunnian- ja seppäleikot olivat kunnioitettavia. Myös Karjalasta evakoidun vastaanottokeskusten työt olivat tärkeitä.

Isänmaata puolustava sotilaspoika.

Kotirintamalla toimivat sotilaspojat.

Isänmaata puolustava sotilaspoika.

Kuvio 12. Esimerkkikuva sotilaspoikien taulusta; Isänmaan asialla kotirintamalla

Kuvio 13. Esimerkkikuva pikkulottien taulusta; Minä olen pikkulotta, Suomen tyttönen

5.2 Markkinointimateriaali

Toimeksiantajan tarvitsema muu materiaali olivat esite, kutsu ja juliste. Esitteen (Kuvio 14 ja 15), kutsun (Kuvio 16) ja julisteen (Kuvio 17) koot olivat kutakuinkin valmiiksi määritellyt, joten niitä ei tarvinnut suunnitella kuin sommittelun näkökulmasta. Julisteen tarkoituksena on lähinnä toimia sähköpostitse lähetettävänä liitteenä yhteydenotoissa eri organisaatioille, joille näyttelystä halutaan tietoa. Julistetta voidaan myös tulostaa A3-kokoisena ilmoitustauluille.

Kuvio 14. Esitteen kannet

Kuvio 15. Esitteen sisäsivut

Kuvio 16. Kutsu

**Sotilaspojat
ja pikkulotat**

Käy ottamassa selvää, mitä
8-17-vuotiaat nuoret, sotilaspojat ja
pikkulotat tekivät 30- ja 40-luvuilla!

”Mitä ISOT edellä, sitä PIENET perässä.”

**NUORET
ISÄNMAAN
ASIALLA**

Näyttely Suojeluskunta- ja Lotta Svärd
-museossa 5.5. - 30.9.2012

Lisätietoja:
Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo
Kauppakatu 17, Seinäjoki
p. 06 416 2734
suojeluskuntamuseo@seinajoki.fi

Koululaiset sisään ilmaiseksi!

Kuvio 17. Juliste

5.3 Graafinen ohjeisto

Graafisessa ohjeistossa (Liite 5) ohjataan Nuoret isänmaan asialla –Sotilaspojat ja pikkulotat –näyttelyn graafisen ilmeen käyttö.

6 POHDINTA

Näyttelyn graafisen ilmeen suunnittelu ja sen työstäminen näyttelytauluihin oli mielenkiintoinen aihe opinnäytetyöhön. Näyttelytaulujen suunnittelu tarjosi paljon haasteita, sillä produktiivinen osuus oli hyvin laaja ja paljon aikaa vievä aina lopullisten näyttelytaulujen viimeistelyyn saakka. Aikataulu koko näyttelytaulujen ja muun oheismateriaalin valmistamiseen oli lopulta tiukka niin itselleni, kuin näyttelytyöryhmille, jotka keräsivät näyttelyn sisältömateriaalin.

Näyttelytaulujen lopputulokseen on näyttelytyöryhmä tuntunut olevan hyvin tyytyväinen ja kiitosta on tullut etenkin näyttelytyöryhmien vetäjiltä, joiden kanssa taulujen sisältömateriaalia on viimeistely ja hiottu loppuun saakka hyvässä hengessä.

Työn yksi suurista haasteista oli alkuvaiheen luonnostelu, joka ei aina meinannut edetä. Jos kohderyhmän mielikuvia kiinnostavista graafisista ilmeistä ja elementeistä olisi tutkinut jollain tasolla jo ennen konseptien valmistamista, olisi työn luonnosteluvaihe ja aiheeseen sisään pääsy voineet helpottua. Konseptien tutkimus kuitenkin onnistui ja yllätyin, kuinka hyvin 13-17-vuotiaat osasivat vastata kysymyksiin. Toinen suuri haaste tuli eteen, kun aloin asettelemaan sisältömateriaalia tauluihin, sillä se oli määrältään osittain hyvin epätasaista taulujen välillä. Sain kuitenkin sommitelman toimimaan yhtenevästi jokaisessa taulussa.

Tehty tutkimus vastaa siihen, millainen graafinen ilme kiinnostaa ja herättää huomiota nuorissa ja vastauksia pystyttiin käyttämään hyväksi työn jatkokehittelyssä. Kuitenkaan lopputuloksesta ei voi tietää, miellyttääkö se nuoria vai ei. Elementit ovat ikään kuin heidän valitsemiaan, mutta toteutus tapahtui tekemieni ratkaisujen ja sisältömateriaalin mahdollisuuksien ja rajoitusten mukaan.

Haasteista huolimatta tuntuu hyvältä, että näyttelyn takana olevat ihmiset ovat tyytyväisiä ja näyttelyn avajaisia päästään viettämään 4.5.2012. Työ perehdytti entisestään yrityskuvan suunnitteluun ja ilmeen suunnittelu juuri näyttelylle oli kiinnostavaa. Uskon työstä olevan hyötyä myöhemmin työelämässä.

7 LÄHTEET

- Heinonen, Jouko & Lahti, Markku. 2001. Museologian perusteet. Jyväskylä: Suomen museoliiton julkaisuja 49.
- Hällström, Jaana. af. 2011. Näyttelyviestintä. Helsinki: Suomen museoliitto. Suomen museoliiton julkaisuja 60.
- Itkonen, Markus. 2007. Typografian käsikirja. Kolmas, laajennettu painos. Helsinki: RPS-yhtiöt
- Kettunen, Ilkka. 2001. Muodon palapeli. Porvoo: WS Bookwell.
- Koskinen, Pertti. 2001. Hyvä painotuote! Helsinki: Infroviestintä
- Locker, Pam. 2011. Exhibition design. Switzerland: AVA Publishing SA
- Loiri, Pekka & Juholin, Elisa. 1999. Huom! Visuaalisen viestinnän käsikirja. Helsinki: Infroviestintä.
- Mollerup, Per. 1997. Marks of excellence. The history and taxonomy of trademarks. London: Phaidon Press Limited.
- Nieminen, Tuula. 2003. Visuaalinen markkinointi. Porvoo: WS Bookwell.
- Pitkänen, Kati Pauliina. 2001. Yrityskuva ja maine menestystekijöinä. Helsinki: Edita
- Pohjola, Pekka. 2003. Ilme, visuaalisen identiteetin johtaminen. Helsinki: Infrovies-
tintä.
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka Anna. 2006. KvaliMOTV -
Menetelmäopetuksen tietovaranto. [Verkkajulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatie-
teellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja].
<<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>>. [Viitattu 25.02.2012].
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka Anna. 2006. KvaliMOTV -
Menetelmäopetuksen tietovaranto. [Verkkajulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatie-
teellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja].
<<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>>. [Viitattu 20.04.2012].

Teemahaastattelu. [Verkkosivu]. Helsinki:Tilastokeskus. [Viitattu 35.02.2012]. Saatavana: <http://www.stat.fi/virsta/tkeruu/kasitteet.html>

LIITTEET

Liite 1. Logon ja liikemerkin luonnostelua

LIITE 2. Ensimmäisiä taululuonnoksia

LIITE 3. Loppuvaiheen testauksia

LIITE 4. Näyttelytaulut

Sotilaspojat ja pikkulotat

Ennen Suomen itsenäistymistä useilla paikkakunnilla miehet perustivat paikallisia, joiden perustarkoituksena oli väestön ja omaisuuden suojaaminen mellakoilta ja väkivallanteoilta. Paikalliset muodostivat myöhemmin paikalliset suojeluskunnat ja koko maan kattavan suojeluskuntajärjestön, jonka asema määriteltiin esituskalla 14.2.1919 ja lailla 22.12.1927. Sotilaspojat olivat suojeluskuntien nuorisajärjestö. Talvisodan alkua suojeluskuntalaisia oli noin 120 000 ja vuoden 1944 lopussa sotilaspolkia noin 72 000.

Naiset ryhtyivät paikallistaolle muonittamaan ja huoltamaan palokuntien toimintaa ja maanpuolustusharjoituksia. Tämä oli lähitökohta naisten vapasehtolalle, eselstamattomalle maanpuolustusjärjestölle, Lotta Svärdille. Järjestö perustettiin virallisesti 21.3.1921. Pikkulotat muodostivat Lotta Svärdin nuorisajärjestön. Lottia oli vuonna 1944 noin 200 000 ja pikkulottia eli lottatytöjä noin 52 000.

Kuvitus: Anni-Maria Kumpulainen

”Mitä ISOT edellä, sitä PIENET perässä.”

**NUORET
ISÄNMAAN
ASIALLA**

Sotilaspojan lapsuus:
”Sotilaspoikana suuria on tienä, ohimenoa tehtävä suuri tai pieni. Kukaan ja uskoen suostua läheltä ruotsalaisten Suomen vapauden tähden.”

Pikkulottien kasvatusvaikote:
”Päämääränä on kasvattaa työtönnö vakaiksi, kykeneväiksi ja velvollisiksi ihmisen palvelukseksi. Sitä tulokseen työt tervitsemät hengen lämpöä, järkeä, ehtivä, tietoja ja taitoja, hengen ja kielen harjoitusta.”

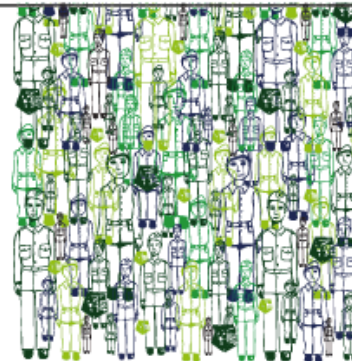
Maanpuolustajat oli kaksipolven toiminta. Iält ohjat suojeluskunnassa, pojat sotilaspoljissa, tytöt lottissa ja työtönnö pikkulottissa.

Koululottien sotilaspoljasta vuonna 1941.

Työtönnö lottat olivat mukana työtönnö toiminta lottien työtönnö ja opivat olivat suostua lämpöä ruotsalaisten.

Mun isäin oli sotamies

1917 perustettiin monille paikkakunnille "pelokuntia", jotka muodostuivat syksyllä suojeluskunniksi. Suojeluskuntiin liittyi myös vanhempia koululaisia, joita nimitettiin poikaosastoiksi ja poikayksiköiksi. Vapaussodan jälkeen osastoja alettiin kutsua oravakomppanioiksi.

1925 tehtiin päätös poikaurheilun aloittamisesta, jolloin poikien määrä kasvoi voimakkaasti. 1928 asetuksella säädettiin: "Suojeluskunnan jäseneksi älköön otettako nuorukaista, joka ei ole täyttänyt seitsemäntoista vuotta. Kuitenkin voi suojeluskunta sopivan liikuntakaavatuksen ja harjoitusten muodossa antaa valmistavaa soveltavaa koulutusta nuorukailla, jotka eivät ole täyttäneet seitsemäntoista vuotta. Sotatukeen heitä käytetään myös lähetettävästi ja pienempien osareitten suorittamiseen, mutta älköön heitä esillä varustettako."

Mangonpaikkakunta.

Järvelenpaikkakunta.

Suojeluskuntajärjestön toimintatavoja:
 Suojeluskuntajärjestön tulee olla ensisijaisesti vastustajien aseita.
 Miehen tulee olla oikeamääräinen pienistä asioista.
 Miehen tulee olla valmis puolekseen lähtemään.
 Miehen tulee osallistua koulutukseen puolekseen.
 Pienetkin voimansa tulee käyttää työssä ja yleensä rahassa.
 Suojeluskuntajärjestön tulee olla mieluinen vastustaja.
 Uutisuus, näppäisyys ja tottelevuus ovat kunnan puolesta ensisijaisia.
 Seurain suojeluskuntajärjestön tulee olla. Jotain puolesta tulee jättää, että se ei ole kukaan puolesta, vaan se on itse kukaan puolesta.

Suojeluskuntalaisten koulutusleiriä vuodelta 1927

Poikatyö alkoi

Oravakomppanit. Oravakomppanian ikäraja oli 17-vuotta, mutta vanhempien luvalla hyväksyttiin myös nuorempia. Näitä komppanioita perustettiin monelle paikkakunnalle. Monet oppikoulujen yläluokkaiset ja opiskelijat perustivat omia poikaseostoja. Vuonna 1925 tehtiin päätös poikaurheilun aloittamiseksi, jolloin poikien määrä kasvoi voimakkaasti.

Suojeluskuntapoijat. 1928 tehdyltä asetuksesta nimi muuttui suojeluskuntapoikaseostaksi. 1930-luvun lopulla poikien määrä oli 32 000.

Sotilaspojat. 1941 suojeluskuntapoikien uudeksi nimeksi tuli sotilaspojat. Tahvi- ja Jatkosodan aikana poikia tarvittiin kotirintamalla moniin eri tehtäviin ja jokainen nuori halusi palvella oman kykynsä mukaan isänmaastaan. 1944 sotilaspojia oli 72 000.

Suojeluskunnan oravakomppania koulutusleirillä aamun puolestä, jolloin miehillä oli kiltin ilme.

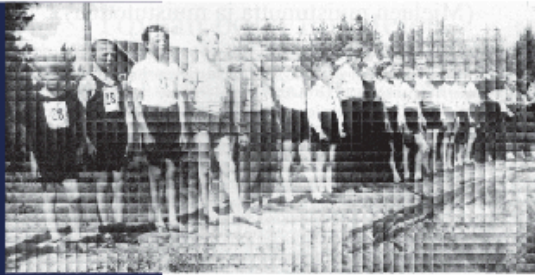

Sotilaspöytä vuodelta 1942. Keskimmäiset pojat kiltisti ja vaimon.

Sotilaspöytä sotilaspöytästä. Ilmoitettiin matkaa kotiin ja pöytästä.

Sotajoukko maastajoukko maastajoukko vuodelta 1942.

Sotajoukko vuodelta 1942.

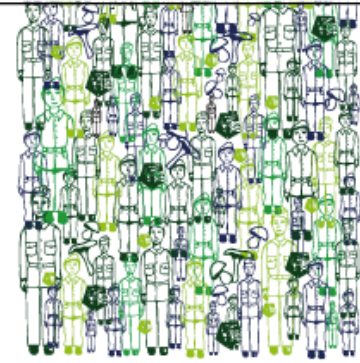
Sotajoukko vuodelta 1942.

Urheilu kunnan kasvattajana

Sotajoukkoon poikatyössä urheilu veti vuoressa mukanaan jo alkuaikojen lähtien. Suunnistus, maastajoukko, voimistelu, mäenlasku, hiihto, pesäpallo, yleisurheilu olivat tärkeimpiä urheilulajeja, joissa kilpailtiin. Liikuntaa olivat myös maastoretket ja marssijoukkot, joihin osallistuttiin innokkaasti. Vuonna 1941 sotilaspojat osallistuivat joukolla Suomi-Ruotsi maastoretkemärsiin.

Sotajoukkona oli Suomen suurin kunnajoukko 30- ja 40-luvulla. Sotajoukkona olivat suomalaisen urheilun perusehditkset, sillä he rekansivat pääosin tallella urheilupaikkoja. Esimerkiksi 1930 sotajoukkonilla oli 998 ampumertaa, vuonna 1937 urheilukenttä 348 ja 119 hyppymäkeä, joiden lisäksi 19 yhteistä mäkeä urheiluseuran kanssa. Monet sotien jälkeiset urheilijat saivat kippin urheilun juuri sotajoukkonpaikoin ja sotilaspöikien urheiluharrastuksesta.

Evakoiden ja pikkuisien toiminta 1942

Suomen joulussa 1942 sotilaspöytä ja pikkuiset valmistivat ensi lämmön maalipöydän ja ruokailin kirkkosalissa, jossa uhkasyhteisö oli valmis.

Evakokoukset olivat Eino-Pekkanen pöytämuusikon esittämien ohjelmien.

Tammi-kuun tähtien (kirkkosalissa) muusikot.

Helmikuun Oskarin (kirkkosalissa). Tähtien pöytämuusikon ohjelmien laulukirja, jota on pidetty useita kirkkojen ja koulujen sekä kassa ja muusikkoyhteisön esittämien ohjelmien muusikot.

Maaliskuun Lähin kirkkoissa ja laulu- ja soitto-orkesterit muusikot.

Huhtikuun Lähin kirkkoissa, useita kirkkojen ja koulujen esittämien ohjelmien muusikot ja kirkkojen esittämien ohjelmien muusikot.

Toukokuun Oskarin muusikkoyhteisön esittämien ohjelmien muusikot ja kirkkojen esittämien ohjelmien muusikot.

Helmikuun Puolustus kirkkoissa. Kantojen muusikkoyhteisö. Tiedonvälitys 20. joulukuuta 1942. Muusikkoyhteisön ohjelmien muusikot.

Elokuun Tähtien kirkkoissa, pöytämuusikon ja joulukuun kirkkojen muusikkoyhteisön esittämien ohjelmien muusikot.

Syyskuun Tähtien kirkkoissa, pöytämuusikon ja joulukuun kirkkojen muusikkoyhteisön esittämien ohjelmien muusikot.

Lokakuun Evakoiden pöytämuusikon esittämien ohjelmien muusikot ja kirkkojen muusikkoyhteisön esittämien ohjelmien muusikot.

Joulukuun Evakoiden pöytämuusikon esittämien ohjelmien muusikot ja kirkkojen muusikkoyhteisön esittämien ohjelmien muusikot.

Ilmavalvontamies Eino Lähinen vuonna 1938.

Katsoajat odottivat ilmapölyä.

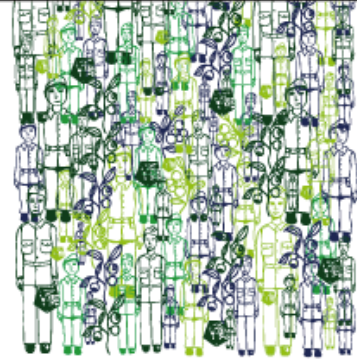
Ennen Ilmavalvontamiehen koulutusta. Lähinen vakuutus oli joulukuun evakokoukset.

Isänmaan asialla kotirintamalla

Talvisota 30.11.1939 - 13.3.1940, Jatkosota 25.6.1941 - 4.9.1944. Sotiemme aikana suojelekkaita ja sotilaspöytä osallistui monenlaisiin tehtäviin. Vanhemmat suojelekkaita joutuivat puolustamaan isänmaansa ase kädessä ja nuoremmat kutsuttiin linnatuksi.

Kotirintamalla tarvittiin poltto muun muassa palvelukseen- tuntelemääräyksen viettämien, vartiointitehtävien, ruoankuljetuksen ilmapuolustuksessa oleville lottille, väestösuojeluksellisiin ja lähteisiin. Kunniamerkit ja seppälään leikatut sankarihuutokissa olivat kunniamerkkejä. Myös Karjalasta evakoiden vastaanottokeskusten työt olivat tärkeitä.

Talkootyö ja keräystoiminta

Sotilaspojat ja pikkulolat tekivät sotiemme aikana mahtivan työn talkoo- ja keräystoiminnassa. Mattitalkoot ja risusevatot tulivat tutuksi jokaiselle nuorelle. Esimerkiksi vuonna 1943 halkoja hakattiin yhteensä 20 000 kuutiota. Sotilaspojille pidettiin 650 mattileirini, joihin osallistui 15 700 poikaa. Maataloustyöt olivat tärkeitä talkootyö, johon osallistuttiin aktiivisesti.

Keräystoiminta oli monipuolista; kerättiin mm. metallirosua, lompuksia, lasia ja jätkepaperia. Myös marjat, sienet, kirjat, pihka, voikukanjuuret, piikkilanka, pajunparikki sekä hiukset kuuluivat kerättäviin tuotteisiin.

Talkootöiden kannustimena olivat talkoomerkit, joiden värit olivat rauta-hopea- ja kultamerkki.

Keräystuloksia: 750 tonnia villo- ja puuvillalomppeja vuonna 1941, 1000 tonnia kumia, 350 tonnia metalleja vuonna 1942, 2800 tonnia jätkepaperia vuonna 1943. Lompusta valmistettiin 30 km puuvillakangasta ja saman verran villakangasta.

Palkojen nukkarija

- 2000000000
- 2000000000
- 1000000000
- 1000000000
- 2000000000
- 1000000000

Liittelin osallistujat Neuvostmaan rautaväen ja päivien joko ihantyyliä tai hahmoja. Rautaväen perheine, korpuseine ja opit taittiin siirtää osaan. Meitä kutsuttiin kutsuttuina joutua. Sotiemme joko kotoisissa perheissä kassa tai kassa palka kotoisissa kotoisissa.

Talokkaiden ei enääkään. Sotilaspojat rautaväen kotoisissa.

Puuvillalomppeja, metallirosua kotoisissa kotoisissa kotoisissa.

Sotilaspojat kotoisissa.

Talokkaiden kotoisissa tai kotoisissa kotoisissa.

Sotilaspojat kotoisissa kotoisissa kotoisissa.

Ennen sotilaspöytäkirjojen luovutusta
vähän aikaa ennen sotilaspöytäkirjojen luovutusta.

Sotilaspöytäkirjojen luovutus.

Sotilaspöytäkirjojen luovutus 1992 tai sitä ennen
osallistuneiden kunniamerkkiä ja sotilaspöytäkirjojen luovutusta.

Perinnetyö alkoi 25.9.1991

Sotilaspöytäkirjoista luovutettiin 23.11.1944. Tästä seurasi pitkä vai-
kenemisen kausi. Martti Laitisen aloitteesta syntyi idea Sotilas-
pöytäkirjoista ja vuonna 1975, joka olisi näkyvä muisto kaikille sotilas-
pöytäkirjoille. Muistotietä enimmäisessä jakotilaisuudessa 25.3.1991
perustettiin Suomen ensimmäinen Sotilaspöytäkirjojen Perinnetyö ry. Sen
toiminta-alueena oli koko maa. Vuoden loppuun mennessä perustet-
tiin vielä viisi paikallista kilttaa. Tänä päivänä kilttoja on joka maakun-
nassa. 25.11.1992 perustettiin ja rekisteröitiin Sotilaspöytäkirjojen Perin-
netyö ry:n seuraajaksi Sotilaspöytäkirjojen Perinnetyö Liitto ry.
Perinnetyöryiden tehtävänä on perinnetyön ja esineistön kerää-
minen sekä asiasta kertominen seuraaville sukupolville, miten nu-
oret olivat isänsä kanssa sodan aikana.
Sotilaspöytäkirjoissa ja toiminnassa olleet saivat hyvää vinkkeä
tulevalle elämälleen, oppivat terveellisille elämäntavoille sekä on-
voimaan itsensä ja kunnioittamaan sodassa kaatuneiden
muistoa sekä sotaveteraaneja. Kun he aikanaan astuivat armeijaan,
oli se heille helppoa ja he olivat yhteistyöhaluisia.
Nyt monien vuosien jälkeen entiset sotilaspöytäkirjojen perinnetyöryiden
muistotensa perheensä aikansa. Pojat saivat vaikeina ai-
koina esillä tulla tärkeään työhön, joka loi heille edellytykset onnis-
tua elämänsään tulevinkin vuosina.

Kuva: Perinnetyöryiden toimintaa. Kuvassa
nähdään sotilaspöytäkirjojen luovutusta
1992 tai sitä ennen. Kuvassa on
nähtävissä sotilaspöytäkirjojen
luovutusta ja sotilaspöytäkirjojen
luovutusta. Kuvassa on nähtävissä
sotilaspöytäkirjojen luovutusta.

Minä olen pikkulotta, Suomen tyttönen

Jo Lotta Svärdsin perustavassa kokouksessa ehdotettiin nuorisjärjestön perustamista. Asia ei edennyt, mutta eri puolilla maata tyttötyö alkoi spontaanisti tyttöjen omasta toivomuksesta.

Vivallisesti pikkulottatyö aloitettiin 1932, jolloin Lotta Svärd -järjestö antoi puheenjohtaja Fanni Luukkosen johdolla ohjeet nuorisjärjestön perustamisesta. Pikkulottatoiminta käynnistyi nopeasti lottaseustolissa maaseudulla, missä ei ollut muita ohjattua nuorisotoimintaa 8 - 17 -vuotiaille tytöille. Pikkulottien toimintaa ei rekisteröity itsenäisenä järjestönä, vaan tytöt muodostivat paikalliset järjestöt nuorisosaaston, jonka toiminnot tilastoitiin erikseen.

Pikkulottien -vuodesta 1943 lottatyttöjen- toiminnan tavoitena oli mm. tyttöjen laennmaallinen kasvatus ja aikuisjärjestön jatkuvuuden turvaaminen sekä eri kansainvälisten aseellisten eheyttämisen. Tavoitteet ja ohjeet jaettiin osastoille ja työtöille painettuina lehtisinä ja kirjaina.

Työt liittyivät Lotta Svärdsin pikkulottien vapaaehtoisesti, mutta samalla he sitoutuivat järjestön sääntöihin, lottakurssiin, joka tarkoitti tyttöjen kohdalla hyvää käytöstä kaikkialla, yleistä täsmällisyyttä ja ohjeitten noudattamista työoloissa, joihin sisällyttiin laikkaja ja lauluja. Tyttöjen työoloissa jokaisella piti aina olla mukana jäsenkortti ja Lottatyttöjen muistio, jossa olivat mm. tärkeät ulko-opeteltavat, valmistelu- ja käyttöohjeet sekä merkittävien taulukot ja rangestukset, joita sai luvattomista poissaoloista. Karkaista rikkomuksista erotettiin järjestöstä. Vuodesta 1939 lähtien liittymiseen tarvittiin vanhempien lupa.

Pikkulottien ohjeet. Pikkulotta-työt ei pöytäkirjasta/lehtien loppuosasta, jossa oli tavalliset valitukset/laulut ja laulukirjat. Pikkulotta-työt ei loppuosasta/lehtien loppuosasta, jossa oli ohjeet ammatin koulun. Pikkulotta-työt ei loppuosasta/lehtien loppuosasta, jossa oli ohjeet ammatin koulun. Pikkulotta-työt ei loppuosasta/lehtien loppuosasta, jossa oli ohjeet ammatin koulun.

Ohjeet ulko-opetukseen vuodelta 1943. Ohjeissa, työssä, ulko-opetukseen mukana olivat muuttaneet/ohjeet opettajien ja ohjeistajien.

Muutokset olivat merkittävät, jotka lottatyttöjen ohjeistajien opettajien osastoille saatiin valittua.

Lottatyttöjen ohjeet. Keskusta, ohjeet luovutettiin/ohjeistajien ohjeistajien työssä muuttaneet/ohjeistajien ohjeistajien työssä.

"Pikkulottien koulutukset" -tyttöjen koulutuksen ohjeet ja ohjeistajien ohjeet.

1. Rakasta Jumalaa ja Isäntää.
2. Rakasta sitä parveta koulun ja läheisiä.
3. Nauti luonnon kauneudesta lojien puolesta.
4. Kunnioita vanhoja ja uusia työkavereita.
5. Ole hyvä.
6. Suojele itsesiäsi ja muita työkavereita.
7. Älä leikkisi vaivastaltoa.
8. Ole hyvä työssä ja nauti työstä.
9. Muuttele mielestäsi, äläkä kato ja lähtykö miltään työstä.
10. Pikkulotta, mikä koulutuksen ohjeet, ohjeistajien ohjeet, ohjeistajien ohjeet.

Kodin onni, Suomen onni, kerran meidän hoiviimme jää

Uskonallisuus ja isänmaallisuus sekä paikalliset olosuhteet leimautivat pikkulottien toimintaa. Itä-Suomessa lähellä raja-alueita pikkulotat opettelivat alusta alkaen kriisitilain maanpuolustustehtäviä, kuten ilmavalvontaa. Länsi-Suomessa korostuivat työläisissä käsitteitä ja avustusprojekteja.

Lotta Svärd -järjestö korosti, että tyttäriä ei saanut rasittaa liikaa. Työtojea pidettiin korkeintaan kaksi kertaa kuukaudessa. Niissä opetettiin lottatietoutta, kulttuurin sanojen merkitystä, isänmaan ja kotiseudun historiaa ja uskontoa. Kulttuurikasvatusta ja esiintymiskokemusta saatiin lauluja, runoja ja näytelmiä harjoittelemalla ja esittämällä niitä juhlissa.

Työläisissä tehtiin käsitöitä, kudottiin esim. lapasia, sukkiä ja vauvan vaatteita, jotka myytiin yleisölle tai lahjoitettiin evakkeille, orvoille ja raseisuuden lapsille. Kertyneet varat annettiin maanpuolustuskäyttöön. Sotilaille kudottiin myös sukkiä, ilpeisinlapasia ja kympäriänsuojuksia. Ensivauvan perustietojen ja käytännön taitojen lisäksi opetettiin sideharsorullien rullautusta ja steriilien haavelappujen taittelua.

Muonitustiet opetettiin. Itä-Suomen ja luterilainen esikoti työt tytöille Astoria, Oregonia.

Yhteistapaamisissa aikuisten lehtien kanssa opittiin lippukulttuurista, osallistuttiin kunnallisoikeuksien juhlissa, kirkkoissa, hautausmailla, sankarihautausmailla ja sankarihautauksilla.

Pikkulottien kuorat kävivät tervehdyksillä sairaiden luona ja sotasairealoissa. Pikkulottien omassa laulukirjassa oli isänmaan viisit, tunnettuja nuorten lauluja ja erityisesti pikkulotille tehtyjä lauluja.

Työläisjärjestöjen ja nuorisjärjestöjen, koulujen ja työseurojen lähtökohtana.

Ennen pikkulottien vapaa-ajan ohjelmaa ja laulua. Näin nähtiin työssäkäyvien elämäntilaa.

Työläisissä tehtiin kotitehoja.

Pikkulotilla tehtiin Suomessa vuonna 1932. Niiden tarkoituksena oli auttaa nuoria, jotka olivat joutuneet kotiin ilman koulua ja työtä. Lottien ohjelmaa tuli 1940-luvulle asti.

Lottien opettamat työssäkäyvien lasten pikkulotille esitykset.

Muonitustiet opetti lasten elämäntilaa, maanpuolustustehtäviä, hygieniä, vauriiden välttämistä, ensivauvanhoitoa ja maanpuolustuksen taitoja.

Kokouksissa kuultiin esityksiä ja laulettiin. Niissä kuultiin lauluja, runoja, näytelmiä ja esityksiä.

Koulun ja koulun ulkopuolella tehtiin kotitehoja ja esityksiä. Työt olivat vapaa-ajan ohjelmaa ja laulua. Näin nähtiin työssäkäyvien elämäntilaa.

Työläis- ja nuorisjärjestöjen ohjelmaa ja laulua. Työt olivat vapaa-ajan ohjelmaa ja laulua. Näin nähtiin työssäkäyvien elämäntilaa.

Kun pikkulotta reippahana leirinsä alkaa, niin eipä silloin suru, vaiva painele jalkaa

Kesäleireillä, joiden johtajina olivat pikkulottien ohjaajat, ulkoiltiin, tehtiin retkiä, tutustuttiin luontoon, osallistuttiin maatalousteihin, opeteltiin järjestyksurua ja maanpuolustustietoutta, kaikkea tässä leikkien ja leuleen. Leiriläimän tehtävät kehittäivät omatoimisuutta ja kekseliäisyyttä sekä antoivat rohkeutta kohdata vaikeita tehtäviä uusissa olosuhteissa. Aamuin ja illoin oli lyhyt hartaushetki, juhla-iloin lipun nosto ja laulu. Leireillä työt seimivät monia kestäviä ystävyysuhteita.

Pikkulottien urheilutaiminta kehityi aikuisten lottien esimerkin mukaisesti. Hiihto, kävely, lyhyet juoksumatkat ja uinti olivat yleiset lajit. Työt pelasivat pesäpalloa ja osallistuivat joukkuevoimistelun, jonka massasealyksää oli piiri- ja valtakunnantason urheilujuhlassa. Luonossa selviytyminen oli tärkeä taito ja sen vuoksi suunnistuskilpailut olivat suosittuja. Pikkulotat harjoittelivat kartan ja kompassin käyttöä ahkerasti myös talvella.

Prosentinhiitekipailussa esim. 5 km:n matkalla sovittu osan, esim. 3 km, matkasta jokainen kilpailija hiihti omaan tahtiin ja jäljelle jääneestä matkasta 1,7 km, niin kujan kuin jaksot, ja viimeiset 300 metriä ilman saaveja. Pikkulotat osallistuivat myös pohjoismaiden välisiin maastoluomarsaaleihin ja -hiihtöihin.

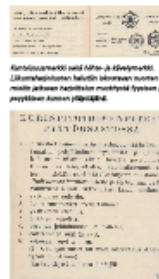
Pikkulotat suorittivat kuntoisuusmerkkejä. Esimerkiksi hiihto- ja kävelymerkkien yksi suoritus kulluttin pysähtymättä valvonnalla olaisena ja johtaja merkitti suorituksen muuttin.

Leirilä Zueren (vanha kuva) ja Jämsän leiri. Lyhyt kuva/leirilehti. Jämsä: Oskariin pöytäkirjaan otettiin aineita. Koko (pöytäkirja) muuttin ja hartaus. Jämsä: Koko (pöytäkirja).

Pikkulotat auttoivat tuottamaan ruokaa ja maastoluomarsaaleissa, maastoluomarsaaleissa ja joiden aikana pituutettiin tukkukäilyä Jämsä: Koko (pöytäkirja).

Jämsän leirityksen ohjelmasta, malle Jämsänleirillä otettiin. Kirjallisuudesta kerätyksiä, koulun leirilehti ja koulun leirilehti.

Leirilehtien prosessoinnin muuttaminen:

- 10 - 11 vuotiaat 10 x 4 km, 1 kg painava reppu, rullat.
- 12 - 16 vuotiaat, 10 x 6 km, 2 kg painava reppu, rullat.

Hoppamäkin vaatimukset:

Matkasta suoritusohjelmaa perustettiin luonnonvoimaa.

Tytöt, te olette kotirintaman vartijoita

Sota keskeitti kaikkia. (Tahvieta 30.11.1939 – 13.3.1940). Sotavuosi-
na pikkulotien koulutuksesta oli hyötty. Sodan aikana jouduttiin elin-
kustan tapaan huolehtimaan ja auttamaan kotona erjen aikareissa ja
kotirintaman maanpuolustustehtävissä. Keskeittävinä olivat senka-
rihautejaiset, joissa tyttöjen tehtäväksi tuli mm. kirkkojen koristelu,
havusappelien teko, kuorolaulut ja lippuvartiot kirkkoissa ja hu-
taumuksilla. Kokoonnumissa ja työlloissa tehtiin edelleen käsittöitä
tarvitseville, mutta tilaisuudet olivat vakavahenkisii, itaharautet ja
rukoukset isänmaan ja rintamalla olevien isien, veljien, sukulaistoi-
ten ja ystävien puolesta kuuluivat ohjelmaan.

Kätkästä oli puuta. (Jatkosota 25.6.1941 – 4.9.1944). Sodan jatkuessa
yhä useimmat lotat saivat määrityksen sotatoinialueille ja van-
hukset ja lapset jäivät kotelihin. Isoimmat pikkulotat joutuivat vasti-
vempiin töihin sekä kotona että kotirintaman maanpuolustuksessa.
Isoimpia pikkulotia koulutettiin mm. ilmavalvonta- ja viestitehtäviin
ja rajaseudun tytöt olivat usein mukana myös sotatoinialueilla.

Koulunkäynti oli paikoin epäsiändöllistä, miesoppettajat olivat
rintamalla ja monet naisoppettajat lottina. Tytöt auttoivat lottatalojen
kenttineissa ja kioskissa, muenituksissa, valmisivat siädetarvikkeita
sairaalalle, tekivät kaasunaamareita sekä kutoivat sukkaa ja lapsia
sotilaille ja evakkoille. Pikkulotat hankkivat varoja avustustoimintaan
myymällä paperikukkia ja merkkejä.

Alueoppaita koulutuksessa. Pikkulotat opettamassa neppulien tekemistä.

Keräys- ja talkootoiminta. Sodan aikana oli ankara työvoima- ja elin-
tarvike- sekä teollisuuden raska-ainepula. Myös pikkulotat innosteti-
ttiin jatkuviin keräys- ja talkootoimiin. Tämsäkin työ osoitti, että ruuett
olivat tärkeä osa maamme maanpuolustustyötä.

Pikkulotat keräsivät aikarastot yksin ja yhdessä sekä kilpoillen tu-
loismäärissä sotilaspoikien kanssa. Palkinnoiksi he saivat rintamamark-
keja, jotka olivat pieniä ruutaisia, hopeaisia, kultaisia tai teräksisiä le-
prioita, kirveitä ja sursuja.

Motti mieheen-talokilla esimerkiksi turvettiin kotirintaman peli-
topauntarve. Isoimmat pikkulotatkin kastoivat ja sahasivat puuta ja
pikkulotat ne 10cm mittaisiksi haloiksi, jotka pinottiin yhden kuution
kokoisiksi kasoiksi, mottaisi.

Alto työt sun-puuta kutovat lottat-oppettäjät
koko ryhmänä.

Ompelupöytä. Kaittoja, vaatteita, koruja, sukkaa,
kissa- ja kello- koruja tai muuta tarviketta sekä
sitten valmistettua ruuettia, jotka joutu-
vat kalleiksi tarvikkeiksi, ruuettuun. Käsitteily-
työskettä vuot 1939-1944 aikana.

Puolittomat pikkulotat koulutettiin maanpuolustusta
työssä ja tekivät isänmaan- ja kotirintamataitoja
koulussa.

Puuta alan muokkajajotte.

Pleikat näkökuvit:
2 kpl. ruuettu- ja ohjeita-oppaita
10 kpl. kaittoja tai kaittoja
1 kpl. kaittoja
2 kpl. kaittoja-oppaita
20 g ruuettu
10 g kaittoja

Yhden kaittoita-oppaita, josta, josta
ja kaittoja-oppaita-oppaita-oppaita
ruuettu. Kaittoja-oppaita-oppaita-oppaita
koulussa, josta-oppaita-oppaita-oppaita
koulussa. Puolittomat maanpuolustajajotte.

Koristeet:
20 g kaittoja
4 kpl. kaittoja
2 kpl. kaittoja (ruuettu)
koulussa

Motti ja kaittoja-oppaita-oppaita-oppaita
koulussa-oppaita-oppaita-oppaita-oppaita
koulussa-oppaita-oppaita-oppaita-oppaita
koulussa-oppaita-oppaita-oppaita-oppaita

Terveisiä täältä jostain, ja kiitoksia kirjeestä, jonka sain eilen

Kenttäpostia rintamalle ja rintamalta. Pikkukortit olivat ahkeria kirjojen lähittäjiä omavälistä, tutuille ja tuntemattomille sotilaille. Rintamalta tuleissa kirjeissä annettiin tavallisten koulumiesten lisäksi neuvoja kodinhoitoon, maanviljelykseen ja jopa elämäneohjeita. Lepäret vastasivat isien kirjeisiin. Sitteen jopa kehoitettiin pikkukortteilla.

Sotatoimialueen ja kodintaman tietojen vaihto tapahtui ilmaisen kenttäpostin välityksellä. Kirjeet ja pakettit lähetettiin sotilas- ja loppu- yksikön kirjain- ja numerolohjeistamilla kyyteillä, sillä yksiköllä saattoi siirtyä nopeasti paikasta toiseen, eikä tarkkaa sijaintipaikkaa saanut paljastaa vakaluvaran vuoksi. Rintamalta lähetetyissä kirjeissä ei saanut mainita yksikön sijaintia, joten kirjeet alkoivat usein: "Terveisiä täältä jostakin!"

Postimerkin tilalla kirjeessä oli KENTTÄPOSTIA -leima ja joskus myös SENSUROITU -merkintä. Sensurointi tarkoitti sitä, että kirje oli avattu ja tarkastettu, että siinä ei ollut mitään sellaista sotatoimiin liittyvää tietoa, joka oli pidettävä salaisena ainakin vihollisille.

Rintamalta josta lähetetty kirje.

Kirje. Pikkukortin tyylissä luterilainen kirkko on vakiintunut arvoksi. **THS:n** joulukortin kirjasto 26.8.47

Kirjoittaja. Kirjoittajan ja nimittämisen postilainan avulla. Kirjoittaja ei ole pikkukortin lähettäjä.

Isien kirje rinta-alueen 4 k:n rintamalla työssä 28.7.1942.

Joukko rinta-alueen rintamalla lähettivät terveisiä rintamalla oleville koululaisille ja koululaisille rintamalla. Seuraava rinta-alueen rinta-alueen postin ei ollut vielä saapunut.

Sitten onkin koululainen. Vielä on työssä joutua ja koululaisia, joiden koulun on ollut rintamalla. Rinta-alueen postin ei ollut vielä saapunut. Seuraava rinta-alueen rinta-alueen postin ei ollut vielä saapunut. Seuraava rinta-alueen rinta-alueen postin ei ollut vielä saapunut.

Mitäkin ei ole koululainen ja "koulun" työssä joutua koululaisia. Rinta-alueen postin ei ollut vielä saapunut. Seuraava rinta-alueen rinta-alueen postin ei ollut vielä saapunut. Seuraava rinta-alueen rinta-alueen postin ei ollut vielä saapunut.

Minä olen pikkulotta, maani armaan tähden työtä teen ja rukoilen, siks' kunnes täältä lähdän

Talvintaipätytty. Lotta Svärd -järjestö lakkautettiin 23.11.1944 sodan voittajavaltajien asettaman valvontakomission vaatimuksesta. Kaikki pikkulottien toiminta oli osa lottajärjestöä, sen toiminta päättyi virallisesti samana päivänä.

Pikkulottien toiminnan merkitys. Pikkulottajärjestö turvasi Lotta Svärd -järjestön jäsenistökahyksen ja keräsi yhteen tyttäjiä eri kansalaisryhmittä ja siten oheytti kansakuntaamme. Pikkulottien työpänsä kotirintamalla oli tärkeä osa maamme puolustustoimintaa.

Pikkulottatoiminta kasvatti järjestön arvojen uskonnollis-iskmaallisessa hengessä yhtäläisyyttä, antoi turvaa, selviytymistaitoja ja yhteisiä kokemuksia puutteen ja sodan tuomassa ilmapiirissä. Pikkulotat reippaina, hymyilevinä nuorina ihmisinä loivat ympäristöönsä uskon tulevaisuuteen.

Pikkuilotta Lotta Svärd (vasen) ja Lotta Svärd -järjestön puolesta toimineet naiset. Vasemalla Presidentti ja ruusu-kruuna-kantajat Lotta Svärdin ja Lotta Svärdin.

Talvintaipätytty Lotta Svärd -järjestön maanpuolustuksen työssä olleiden toiminta päättyi 23.11.1944 (Lotta Svärdin) lakkautettiin ja jätettiin pois ja otettiin pois.

Pikkulottatoiminnan päättyttyä mm. voimistelu- ja urheiluseurat, maatalouskerhot, marssit ja maatalousnaiset sekä lukuisat yhdistykset seivat innokkailta ja vastuuntuntoisilta jäseniltä ja johtajilta. Monet ensimmäiset kansainvälisiin urheilusaavutuksiin yllätyneet naiset olivat saaneet urheilukipinä pikkulottien kipeillä. Pikkulotista kasvoi tärkeä osa maamme jälleensrakentajajoukossa. Sodan jälkeen nämä nuoret myöhemmin vuosinaan istuttivat läheisintä kantoa maanpuolustushenkkeä. Siitä he tekivät edelleen: kerran pikkulotta, aina pikkulotta.

Jäsenit arvat ja ruhoitit otettiin maanpuolustuksesta.

Lottien painoa jätettiin

Ennen sodan jatkamista, Arvonkorkeus
Nina Salonen
Lotta Svärdin puolesta toimineet
Loppuvuonna 23.11.1944.
Pikkulottatoiminta lakkautettiin
Lotta Svärdin puolesta toimineet
Loppuvuonna 23.11.1944.
Pikkulottatoiminta lakkautettiin
Lotta Svärdin puolesta toimineet
Loppuvuonna 23.11.1944.
Pikkulottatoiminta lakkautettiin
Lotta Svärdin puolesta toimineet
Loppuvuonna 23.11.1944.

Kuoli: Pikkulottatoiminta lakkautettiin
Loppuvuonna 23.11.1944.
Pikkulottatoiminta lakkautettiin
Loppuvuonna 23.11.1944.
Pikkulottatoiminta lakkautettiin
Loppuvuonna 23.11.1944.
Pikkulottatoiminta lakkautettiin
Loppuvuonna 23.11.1944.

LIITE 5. Graafinen ohjeisto

Johdanto

NUORET ISÄNMAAN ASIALLA -Sotilaspojat ja pikkulotat -näyttelyn graafisesta ohjelstosta löytyy näyttelyilmeen käyttötarkotukset.

Näyttelyn graafisen ilmeen peruselementtejä ovat näyttelyn tunnus, graafiset somisteet, värit ja typografia, joita on sovellettu tätä näyttelyä varten näyttelytauluihin, esitteeseen, kutsuun ja nettijulisteeseen.

Näyttely kertoo 30 - 40-luvun nuorien, sotilaspoikien ja pikkulottien toiminnasta. Näyttelyn aihe halutaan tuoda myös nykyajan nuorien tietoisuuteen ja näyttelyn perusajatuksena ja suunnittelun lähtökohtana onkin ollut luoda näyttelylle ilme, joka kiinnostaa ja herättää mielenkiintoa myös nuorissa.

Sisällysluettelo

1. Näyttelyilme	
1.1 Näyttelyn tunnus.....	3
1.2 Suoja-alue.....	4
1.3 Graafiset somisteet.....	5
1.4 Värit.....	6
1.5 Typografia.....	7
2. Näyttelytaulut	
2.1 Johdantotaulu.....	8
2.2 Esimerkit sotilaspoikien ja pikkulottien tauluista.....	9
3. Markkinointimateriaali	
3.1 Esite ja kutsu.....	10
3.2 Juliste.....	11

1. Näyttelyilme

1.1 Näyttelyn tunnus

Tunnuksen käyttö näyttelyn eri sovelluksissa luo näyttelylle yhtenäisen visuaalisen ilmeen ja tunnistettavan, hallitsevan peruselementin.

Näyttelyn tunnus rakentuu ympärystä, sen sisällä olevasta logosta -NUORET ISÄNMAAN ASIALLA- sekä sloganista eli tunnuslauseesta "Mitä isot edellä, sitä pienet perässä". Asialla on korostettu alleviivauksella. Tumma sininen väri henkilä näyttelyn teeman isänmaallisuutta. Sloganin yhdistäminen tunnuksen tekee siitä helposti huomattavan ja se luo jännitettä tunnukseen.

Tunnusta käytetään joko tällaisenaan, tai yhdistettynä näyttelyn aiheittain -Sotilaspojat ja pikkulotat. Aiheittain käyttöön tunnuksen kanssa vaikuttaa se, missä yhteydessä sitä sovelletaan. Esimerkkejä voi katsoa kohdista 2.1 Johdanto-otau, 3.1 Esite ja kutsu sekä kohdasta 3.2 Juliste.

Tunnuksen tulee toimia myös mustavalkoversiona, ja tässä se on esitetty sen kokoisena kuin se on kutsussa, eli minimikäyttötarkoituksen mukaisessa koossa. Tunnuksen korkeus on 2,7 cm.

Tunnusta tulee käyttää vain edellä mainitun ja esimerkkikuvien näytetyin tavoin.

1. Näyttelyilme

1.2 Suoja-alue

Tunnus toimii parhaiten, kun sen ympärille jätetään tyhjää tilaa. Suoja-alue tarkoittaa tunnuksen ympärille jätettävää tyhjää aluetta, joka takaa tunnukselle erottuvuuden ja selkeän, rauhoitetun alueen. Suoja-alueelle ei tule siis sijoittaa mitään ylimääräistä. Suoja-alueen tilan kertoo logon nuoret -sanasta otettu N-kirjaimen leveys.

1. Näyttelyilme

1.3 Graafiset somisteet

Graafiset somisteet eli pilirroshahmot ja sininen palkki elävöittävät ja rytmittävät näyttelyn graafista ilmettä.

Värikkäät pilirroshahmot luovat näyttelyn graafisen ilmeen hengen ja tuovat näyttelyn aiheen nykyaikaan. Hahmot rakentuvat säätiviivapilroksista, jotka ovat keskenään lomittain muodostaen kokonaisuudessaan palkkimaisen pinnan.

Johdantotaulussa (sivu 8) käytetty hahmopalkki muodostuu sotilaspoijista ja pikkulottista. Tässä käytetyt värit jakaantuvat sotilaspoikien ja pikkulottien tauluihin (sivu 9) niin, että sotilaspoikien taulut ovat pääasiassa vihreän sävyisiä ja pikkulottien taulut pääasiassa sinisen sävyisiä. Tämä tekee tauluihin erottavuustekijän, jolloin katsoja voi jo kauempaa huomata, että värit jakavat aiheet omiksi osioikseen.

Sotilaspoikien ja pikkulottien kussakin taulussa on mukaan otettu perushahmojen lisäksi erilaisia pilroksia liittyen näyttelyyn ja sen kertomaan sisältöön.

Muissa sovelluksissa, kuten esitteessä, kutsussa ja juulisteeissa käytetään johdantotaulun hahmopalkkia.

Sininen palkki on näyttelytauluissa ja muissa sovelluksissa tilankäytön jakaja ja rytmittäjä, ja sen päälle voi sijoittaa tekstiä tai kuvia.

1. Näyttelyilme

1.4 Värät

C 100 R 39
M 90 G 52
Y 0 B 39
K 0

C 6 R 130
M 90 G 54
Y 0 B 140
K 0

C 70 R 54
M 15 G 169
Y 0 B 225
K 0

CMYK: 100, 93, 37, 31
RGB: 35, 40, 82

Näyttelyn ilmeen pääväri on sama kuin tunnukseen, tumman sininen. Sininen väri henki luotettavuutta, rauhallisuutta ja viisautta. Tehostevärit, jotka ovat käytössä pilirroshahmoissa, tuovat vahvan sinisen rinnalle keveyttä ja raikkautta

Yliärvän tehostevärit ovat liitettyinä pikkulottien taulujen ilmeeseen ja alarivän värit sotilaspoikien taulujen ilmeeseen.

Näyttelytaulut tulostettiin neliväripainomenetelmällä, jolloin värit esitetään CMYK-väreinä.

C 91 R 15
M 47 G 62
Y 99 B 30
K 57

C 195 R 35
M 10 G 40
Y 100 B 82
K 0

C 50 R 149
M 0 G 193
Y 100 B 31
K 0

1. Näyttelyilme

1.5 Typografia

Palatino regular ja bold:

ABCDEFGHIJKLMN**OP**QRSTUVWXYZÄÖ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö
 1234567890

ABCDEFGHIJKLMN**OP**QRSTUVWXYZÄÖ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö
 1234567890

Univers roman(regular), oblique, bold, bold oblique ja black

ABCDEFGHIJKLMN**OP**QRSTUVWXYZÄÖ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö
 1234567890

ABCDEFGHIJKLMN**OP**QRSTUVWXYZÄÖ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö
 1234567890

ABCDEFGHIJKLMN**OP**QRSTUVWXYZÄÖ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö
 1234567890

ABCDEFGHIJKLMN**OP**QRSTUVWXYZÄÖ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö
 1234567890

ABCDEFGHIJKLMN**OP**QRSTUVWXYZÄÖ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö
 1234567890

Typografian samantyylinen käyttö näyttelyyn liittävissä sovelluksissa takaa yhtenäisen ilmeen ja luo uskottavuutta.

Näyttelyilmeen otsikoissa käytettävä kirjaintyyppi on Palatino. Siitä käytetään lihavoitua, eli bold -leikkausta. Palatino on päätteellinen kirjain, joten sen vastapainoksi ja kontrastin luomiseksi leipätekstinä on päätteen kirjaintyyppi, Univers.

Sovelluksissa on käytetty Universin eri leikkauksia korostamaan tai erottamaan tekstiosioita toisistaan.

2. Näyttelytaulut

2.1 Johdantotaulu

Taulujen sommittelussa hallitsevia tekijöitä (tunnusken lisäksi) ovat graafiset somisteet, otsikot ja pääkuva. Ne ovat myös huomion kiinnittäjiä ja niiden väliset suhteet keskenään luovat mielikuvia ja jännitteitä, jotka pitävät katsojan mielenkiintoa yllä.

Taulujen otsikot alkavat aina samasta kohdasta, ja sen jälkeen aikaa leipäteksti. Leipätekstin luettavuus on otettu huomioon, tekstin tulee näkyä metrin päästä, joten pistekooksi on valittu 39. Luettavuus on myös otettu huomioon sijoittamalla teksti taulussa alueelle, joka sopii keskimääräisesti niin lyhyemmän kuin pidemmänkin ihmisen katsekenttään.

Pääkuva on mahdollisuuksien mukaan laitettu aina isommaksi kuin muut kuvat ja lisäksi jos mahdollista, se on asetettu aihetaulussa sinisen palkin päälle.

2. Näyttelytaulut

2.2 Esimerkit sotilaspoikien ja pikkulottien tauluista

Taulut ovat tyyliään yhteneväisiä, värtitys ja sijoituksen puolen vaihto erottaa sotilaspoikien ja pikkulottien taulut omiksi osikseen jo kauempankin vilkaistuna.

3. Markkinointimateriaali

3.1 Esite ja kutsu

Esite ja kutsu on tehty näyttelyn graafisen ilmeen mukaisesti. Esite on todellista kootaan 200 x 200 mm ja kutsu 90 x 190 mm.

3. Markkinointimateriaali

3.2 Juliste

**Sotilaspojat
ja pikkulotat**

Käy vierastele oheksi, mitä
6-17-vuotiset nuoret, sotilaspojat ja
pikkulotat tekivät 10- ja 100-luvulla!

**Nuoret
ISÄNMAAN
ASIALLA**

”Mitä ISOT edellä, sitä PIENET perässä.”

Näyttely Susjehakunta- ja Lotta Svärd
-muuseumissa 5.5. - 30.9.2012

Yhteistyö:
Elin-Pöytäseuran muuttokirjasto
Suomen K. Seuran
ja 100-vuotisjuhlat
Etelä-Suomen Seuran

Juliste on graafisen ilmeen mukainen. Sen tarkoituksena on ollut, että sitä voi lähettää sähköpostitse ja mahdollisesti myös tulostuttaa A3-kokoisena ilmoitustaulujulisteeksi.